

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת נצבים וילך | תשפ"ו

בסדר, בסדר, שמענו אותך

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל

לפני כמה ימים הייתה לי התעוררות גדולה. הזמינו אותי לדבר באיזשהו בית ספר. הביאו לי מונית שלקחה אותי. בשער הכניסה עמדו שני בחורים ודיברו ביניהם. נהג המונית, צפר להם, פעם - פעמיים - שלוש, והם ממשיכים לדבר... הנהג צפר שוב, ואז הסתובב אליו אחד הבחורים ואמר לו: "בסדר, בסדר, שמענו אותך..." בשלב הזה הנהג איבד את סבלנותו וצעק: "שוטה שכמותך! אם שמעת - תזוז קצת".

... ישבתי בתוך המונית וממש "נתפס לי הלב": גוואלד! גוואלד! כבר קרוב לחודש ימים אנחנו שומעים את השופר צופר! לשם מה הוא צופר? כדי שנזוז קצת... השופר צופר לעברנו: "עורו ישנים משנתכם וחזרו בתשובה! ואנחנו עונים לו: "בסדר, בסדר, שמענו אותך..." שוטה שכמותך! אם שמעת - תזוז קצת..." רבותי! אנחנו נמצאים כבר בשבוע האחרון שלפני יום הדין. חובתנו בשעה זו להתעורר! לא לעמוד באותו המקום!

(מתוך 'דורש טוב' אלול בהוצאת 'יפה נוף')

אם נאמר את ה'סליחות' מהפה ולחזן,
תהיה זו אפילו חוצפה, אם נצפה שעוונותינו
יימחלו ואנו נזכה לסליחה משמים...

הגאון הגדול רבי שלמה קניבסקי שליט"א על ימי ה'סליחות'

גמורות רח"ל, על מצוות שביטלנו למרבה הצער, וכמובן גם על מעשים טובים שנעשו בחוסר שלימות מספקת: תפילה שלא בכוונה, לימוד שלא ברצינות הראויה, התמדה במידה פחותה מהנדרש, וכן הלאה.

ובכן, כיצד צריכה להיראות בקשת הסליחה שלנו מאבא שבשמים? בטרם נבהיר זאת, נקדים הקדמה קצרה...

היינו ניגשים זה אל זה

כשהיינו ילדים, היינו ניגשים זה אל זה בערב ראש השנה או בערב יום הכיפורים, ומבקשים במרוצה 'סליחה'. בשעה קצרה, היינו מספיקים לעבור אצל כל חברינו וידידינו, ולבקש את סליחתם... האם באמת התכוונו לבקש סליחה על משהו מסוים, מתוך הכרה בכך שנהגנו שלא כשורה? אני מסופק בכך... האם החברים שלנו ידעו בכלל על מה אנו מבקשים סליחה? האם הם באמת התרצו והתכוונו לסלוח? אני לא בטוח... אבל אנו הרגשנו, שבכך יצאנו ידי חובה לעילא ולעילא... עשינו מעל ומעבר...

ואם הם לא מחלו וסלחו? הו... ההרגשה המשך בעמוד 2 <<<

במוצאי מנוחה קדמנוף תחלה

במוצאי שבת שלפני ראש השנה, נוהגים ישראל להתחיל לומר 'סליחות' מדי יום, בהשכמת הבוקר. ישנם המקדימים אף יותר, ומתחילים כבר בראש חודש אלול, אולם גם המאחרים - אינם מאחרים יותר מאשר מוצאי שבת זו, ימים ספורים לפני יום הדין הגדול והנורא.

מה טיבן של 'סליחות' אלו? כל אחד מבין, כי המונח 'סליחות' - נגזר מהמילה 'סליחה'. אנו מבקשים סליחה מהקדוש ברוך הוא, על כל מה שעשינו שלא כרצונו בשנה החולפת: על עבירות

היתה, כי זו כבר אחריותם הבלעדית ואשמתם המוחלטת... הלא כבר פסק הרמ"א (או"ח תר"ו): "והמוחל לא יהיה אכזרי מלמחול".... נו, האם אי מי מחברינו חשוד בעינינו בכך שהוא 'אכזרי'? חלילה וחס... אין ספק... לא ייתכן שמישהו מהם לא מחל וסלח בלב שלם, שהרי לא יעלה על הדעת כי מאן דהוא מוכן להכניס עצמו לכלל אלו שהרמ"א מעיד עליהם שהם 'אכזרים', רחמנא ליצלן! כך היה בזמננו, ואני יכול רק לשער שגם כיום זה המצב אצל ילדי החיידר, פחות או יותר...

כאנשים מבוגרים, הבה נשאל את עצמנו

אולם כאנשים מבוגרים, הבה נשאל את עצמנו: האם אכן ניתן לצאת ידי חובה בבקשת 'סליחה' שכזו, כאשר המבקש אינו יודע על מה הוא מבקש, וה'סולח', אם הוא סולח, אינו יודע על מה הוא סולח? האם ניתן להסתפק ב'סליחה' מן הפה ולחוך, מבלי חרטה ברורה ומוחלטת על מעשה מוגדר וברור?

ובכן, למעשה, שמעתי כי הגר"ש אלישיב זצ"ל כבר נדרש לסוגיה זו, ופסק כי דברי הרמ"א על פיהם אסור לאדם להיות אכזרי מלמחול - אינם מתייחסים אלא למקרה בו הפוגע מכיר בחומרת מעשיו, מבין את הנזק שגרם לחבירו, וכמובן - מתחרט באופן אמיתי וכנה על מעשיו. אולם כאשר אדם כלל אינו מכיר במשמעות מעשיו, ומבקש סליחה מן הפה ולחוך, רק משום שההלכה מחייבת אותו לבקש את סליחת מי שהוא פגע בו - במקרה זה אין זו 'אכזריות' שלא למחול לו, ואין כל חובה לסלוח לאדם שכזה.

הדברים אמורים בעבירות שבין אדם לחבירו. אולם מה הדין בעבירות שבין אדם למקום? הרב אלישיב לא התייחס לנושא זה, אולם נראה בפשיטות, כי הוא הדין, ואפילו יותר מכך: קל וחומר בן בנו של קל וחומר! כשאנו מבקשים 'סליחות', ומצפים שהקדוש ברוך הוא ימחל לנו על כל המעשים הבלתי ראויים שעשינו במהלך השנה החולפת, המינימום הנדרש מאיתנו הינו: להכיר בכך שנהגנו שלא כשורה! להבין מדוע ועל מה אנו מבקשים סליחה!

אם נגיע אל ה'סליחות', ונאמר אותן מהפה ולחוך

אם נגיע אל ה'סליחות', ונאמר אותן מהפה ולחוך, רק משום שישנו מנהג לומר סליחות לקראת ראש השנה - תהיה זו אפילו חוצפה אם נצפה שעוונותינו יימחלו ואנו נזכה לסליחה משמים... בכדי שה'סליחות' אכן תתקבלנה, ועוונותינו יימחלו - עלינו להכיר בכך שנהגנו שלא כהוגן, ובאמת לבקש סליחה! לא 'לומר' סליחות, אלא לבקש סליחה

ומחילה מלפני מלך רם ונישא!

ישנם כאלו, שנזכרים במשפט הקרב ובא, חוששים מתוצאותיו, ולפיכך - 'מתחרטים'... הם אינם מתחרטים על המעשים שעשו, כשלעצמם... אילו היו יכולים להמשיך ולחטוא גם בשנה הבאה, מבלי שייענשו על כך ומבלי שיבואו במשפט - הם היו קופצים על ההזדמנות בשתי ידיים... אלא שהדבר אינו אפשרי, ולכן הם מתחרטים... בליט ברירה...

האם זו נחשבת לחרטה? אין אנו יכולים לבטל את ערכה של חרטה שכזו מכל וכל, ולחרוץ כי היא אינה מתקבלת כלל וכלל... אולם דבר אחד ברור: חרטה שכזו - אינה החרטה שאליה אנו חותרים... זו אינה החרטה המשובחת, שעומה היינו רוצים להגיע ליום הדין... זו חרטה המהווה מושא לתוכחתו של הנביא... זו אינה החרטה שהקדוש ברוך הוא ציפה לה מבני ישראל...

החרטה שאנו צריכים לחתור אליה, החרטה אשר תביא אותנו לזכות במשפט - הינה החרטה האמיתית, על עצם החטא. לא על תוצאותיו. ההרגשה כי עצם העובדה שכשלנו, שלא קיימנו את רצונו של אבא שבשמים, ועל אחת כמה וכמה אם עברנו עליו - הינה האסון הגדול ביותר שיכול היה לקרות לנו... ולא זו בלבד, אלא שזה גם לא השתלם, שהרי עתידים אנו ליתן דין וחשבון על כל מעשה ומעשה שעשינו - ביום הדין הגדול והנורא!

כאשר זו תהיה גישתנו, אנו לא 'נאמר' סליחות... אנו באמת נבקש סליחה ומחילה! אנו נתחנן סליחות! אנו נפציר, ונעתיר, ונתחנן, עד שיחוננו ויוציא כאור משפטינו, כבנים לפני אביהם וכעבדים לפני אדוניהם! ואז, אכן תפעלנה ה'סליחות' שלנו את פעולתן, ואנו נגיע ליום הדין זכים יותר, נקיים יותר, טהורים יותר, וקרובים לזכות במשפט!

שאלתי שאלה מעניינת

לפני שנים רבות, שאלתי שאלה מעניינת: לקראת יום הדין, כולנו עורכים מערכות של תשובה, ומתחרטים על העבירות שעברנו במהלך השנה החולפת. בחסדי שמים, תשובתנו מתקבלת, והחרטה שלנו פועלת ועושה רושם: בכוחה לעקור את המעשה כאילו לא נעשה... כלומר: מאחר ואנו מתחרטים על המעשה שעשינו, מעלה עלינו אבא שבשמים כאילו עקרנו אותו למפרע כבר משעת עשייתו.

אולם לכאורה, הדבר תמוה: הלא כאשר אנו מתחרטים על מעשה כלשהו, ממה נובעת החרטה שלנו? האם היא מבוססת על מידע חדש שלא היה בפנינו בשעת החטא? אילו כך היה הדבר, אכן היה מקום להתייחס אליה ברצינות... אילו כך היה הדבר, הרי שמשמעות החרטה הינה כי אילו היינו

לפחות לאותה דרגה של בושה, עלינו לומר לעצמנו: "איך הגענו למצב כזה? הלא אנו יהודים, בנים של מלך! אנו הלא בני תורה, העידית שבעידית בתוך כלל ישראל! איך יכולנו להגיע לשפל המדרגה, ולעבור על רצונו של אבא שבשמים, שכל כך אוהב אותנו? איך יכולנו לבזבז את הזמן, איך יכולנו לדבר לשון הרע, איך יכולנו להתפלל בלי כוונה, איך???"

אם נצליח להרגיש את הבושה הזו, הרי שיהא בכך להעיד כי נעשה שינוי מהותי. יהא בכך כדי להוות חרטה ראויה על העתיד, שינוי מהותי למפרע, המלמד כי אילו היינו עומדים שוב בפני אותם ניסיונות בהם נשלנו בעבר - לא היינו חוזרים להיכשל בהם... כי הרי זה לא מתאים לנו כלל! זו בושה בעבורנו להיכשל בדברים שכאלו, שאינם מתאימים למעמדנו, למהותנו, לכוחות שניתנו לנו, ליכולות שלנו!!!

כאשר זו תהיה התחושה - אנו נוכל לצפות לכך שהקדוש ברוך הוא ימחל ויסלח לנו... כי כשם שעל האדם מוטל ש'לא להיות אכזרי', כלשונו של הרמ"א - כך ודאי הקדוש ברוך הוא, אבא שלנו שבשמים, שאוהב אותנו בלא גבול - לא יהיה אכזרי מלמחול לנו... אולם כאשר אנו כלל לא מבינים את עומק החטא, את חומרת המעשים שעשינו - כיצד ניחל ונצפה למחילתו? הלא באופן זה, אפילו בשר ודם לא היה אמור לקבל את בקשת הסליחה שלנו ולמחול... על אחת כמה וכמה מלך רם ונישא אשר בכבודו פגענו ואת פיו המרינו! אנו לא 'נאמר' סליחות - אלא 'נבקש' סליחות... אלא נתחרט מעומק הלב על עצם המעשים ההם שעשינו, על עצם העובדה שכשלנו והמרינו את פיו של אבינו שבשמים, האוהב אותנו עד בלי גבול ושיעור, מלך מלכי המלכים הרם מעל רמים!

או אז, נוכל לצפות לרחמי יתברך, אשר יעמידנו בדין ברחמים גדולים, ויוציא כאור משפטנו כבנים וכעבדים, עד שנזכה כולנו לכתובה וחתימה טובה בספרם של צדיקים גמורים, אמן ואמן. (נערך משיחות לתלמידים - מתוך הספר 'נפשי חמדה')

יודעים בשעת מעשה את מה שאנו יודעים כיום - לא היינו עושים את המעשה, ועל כן המעשה מעיקרו נובע מטעות, ויש מקום שלא להביאו בחשבון...

ואכן, כך למשל, אם החרטה שלנו מתבססת על הלכה שהתבררה או התחדשה לנו כעת, ואשר לא היתה ידועה בבירור בשעת מעשה. במקרה מעין זה, ניתן להתייחס אל החרטה שלנו ברצינות, ולהניח כי אילו היינו יודעים את ההלכה בשעת מעשה, כפי שאנו יודעים אותה היום - לא היינו נוהגים כפי שנהגנו, ומכאן, שהמעשה שעשינו שלא כהוגן - נבע מתוך טעות וחוסר ידיעה.

אלא שאם נהיה כנים, נמצא כי מרבית העבירות שאנו מתחרטים עליהן, לא נבעו מתוך חוסר ידיעה, אלא מתוך חוסר עמידה בניסיון... כלומר: אנו ידענו שהמעשה שאנו עושים אסור, ובכל זאת, לא התגברנו... לא עמדנו בפיתוי... היצר הצליח להכשיל אותנו, ולגרום לנו להיגרר אחר תאוותינו או שרירות ליבנו...

ובכן, במקרה זה, מה ערכה של החרטה? הן אמנם אנו כעת מבינים כי ההחלטה שקיבלנו, ומחמתה נהגנו כפי שנהגנו - היתה שגויה ובלתי נכונה... אולם אילו היינו חוזרים היום לאחור, אל אותו הרגע בו נכשלנו, ועומדים בפני אותו ניסיון, עם אותם כוחות שהיו לנו אז, בשעה בה נכשלנו - הלא סביר להניח שהיינו נכשלים שוב, שכן לא השתנה מאז ועד עתה מאומה!

ההבדל היחיד, אשר גורם לנו להתחרט כעת על המעשה שעשינו - נעוץ בכך שאנו לא עומדים כעת בשעת ניסיון, או שהצלחנו להחדיר אל ליבנו מידה גדושה של יראת שמים... זה כמובן יפה מאוד... אבל כיצד יש בכך כדי להשפיע על המעשה שכבר נעשה, בשעה בה טרם היינו חוזרים במידה ראויה של יראת שמים, או בשעת ניסיון? מדוע שיראת השמים שרכשנו לאחר מעשה, תעקור ותבטל את המעשה שכבר נעשה?

את השאלה הזו, הצגתי פעם לפני תלמיד חכם חשוב, שהסביר ואמר לי כך:

ומתחרט על הרגע בו עלה בדעתו

כשתופסים גנב, ובידו הגניבה - הוא אינו מחשב חשבונות ואינו עוסק בתיאוריות... הוא פשוט מתבייש, ומתחרט על הרגע בו עלה בדעתו לבצע את מעשה הגניבה! ובכן, זו היא החרטה הנדרשת מאיתנו: להתבייש בכך שהגענו למצב כזה, שבו נכשלנו בעבירה!

וכך גם באשר אלינו: אם אנו רוצים לזכות לסליחה ומחילה, אם אנו רוצים שה'סליחות' שלנו תתקבלנה - עלינו להגיע

סיפר לי ידידי הטוב הישיש ר' אהרן שמואל יעלען ז"ל בזכרונו כתלמיד ישיבת 'טלז', על תפילת מעריב הראשונה באלול שהיתה 'חיל ורעדה יאחזון' כמו תפילת נעילה ביום הכפורים

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על המתנות הנפלאות שהעניק השי"ת

אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי ד' (כט)

העבר, שתיאר בפני כיצד היתה נראית התפילה בימים הנוראים בימי קדם, וכך אמר: כאשר הבעל תפילה התחיל לומר התפילה של 'הנני העני ממעש נרעש ונפחד מפחד יושב תהילות ישראל' היו כולם גועים בבכיה גדולה, ואפי' הפשוטים שבעם. והיו הבכיות מרקיעות שחקים במשך זמן רב, עד כדי שהכרחי היה להמתין דקות ארוכות עד שהמשיך בדברים, וכשהגיע לפיסקא השניה בתפילה זו, ואמר 'באתי לעמוד ולהתחנן לפניך על עמך ישראל אשר שלחוני' שוב געו כולם פעם שניה בבכי מר, וכך הגיעו המה באמת לדרכי התשובה.

וכהיום נשארנו רק עם הניגון היפה...

וכהיום נשארנו רק עם הניגון היפה... כי חסר לנו הרבה דביקות ופנימיות, ועל האדם לעמוד על המשמר לבקש רחמים מה' הטוב, שיפתח לו את ההרגשים והחמימות אליו יתברך, שיזכה לשוב אל ה' בכל לב, כי על ידי תשובה שלימה זוכה האדם להתדבק בה', ולקבל חיות מחדש כי הקב"ה מאיר את עיניו.

ומי שלבו נכון עמו, יתעורר גם בדברים הנוגעים לבין אדם לחברו, ולהרבות באהבת חברים על ידי דיבור טוב, להראות לחברו את צהלתו בפניו ושמכבדו כראוי לו, כי בזה מרים הוא את הנפש של כל האדם בעשיית הטוב. וכמו שנתפאר אהרן הכהן במידה זו 'אוהב את הבריות ומקרבן לתורה', ובדבר זה היה אהבתו של הקב"ה אל אברהם אבינו, על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו יתברך, והיא שעמדה לו יותר מכל המעשים הטובים אשר היה לו לעצמו.

ואשרי חלקו וחבלו של זה אשר שם מעיינו לתמוך ולעמוד לימין חברו, להיות מעודדו במילים חמות וטובות, שעל ידי זה פועל בנפשו לעלות במעלת התורה והעבודה, ולעומתו כמה צריך האדם להיזהר מלזלזל בבני אדם, כי זה ברור ופשוט, שכל המחלוקות נגרמות בדרך כלל מפני שמזלזלים האחד בכבוד האחר, כי כל אחד מראה פנים בעצמו כי הוא הוא החשוב באמת, וענין זה הוא הגורם בנפילת רוחו וקלקולו, ומה יתן ומה יוסיף לו התורה והמצוות שהוא עושה בלי

ימי הרחמים והסליחות הינם אחד מן המתנות הנפלאות שהעניק השי"ת לעם סגולתו, לטהרם ולנשואם מן החטא. ובימים אלו עם ישראל קדושים משכימים קום לשפוף ליבם כמים באמירת ה"סליחות" לפני מלך מתרצה בדמעות. שומה עלינו להתבונן קמעה את אשר עלינו לעשות בעת הזאת, כי מחובתנו להרהר במחשבת תשובה ולהתעורר במעשים, לחזק את עצמנו בקיום התורה והמצוות, ולהתעלות בתיקון המידות, כי זוהי תכלית אמירת הסליחות, לעורר את הלב מתרדמתו, עד כדי שכל הנהגת חיינו ישתנה, ויהא על דרך הטובה והישרה. וכאשר איש ישראל מקבל על עצמו החלטה גמורה וברורה להשתנות ולהתעלות במעלת האלוקים, שמרגע זה והלאה ישגיח על עצמו שלא ליפול ברשת היצר, אז הקב"ה יסייע בידו והריהו זוכה בזה להתקבל אצל הקב"ה כביכול, גם אם ח"ו מעד ונכשל בעוונות.

אמנם זה פשוט וברור היא, כי אם נסמוך רק על השכמת הבוקר ואמירת הסליחות לבדנה, לא השגנו את המטרה המצופה מאתנו, כי בזאת הרי העיקר חסר מן הספר, כי כל זה היא רק למען המטרה החשובה לשוב בתשובה אל ה' ולתקן המעשים, ויהיה כלי מוכשר להתעלות בתורה ובעבודה ולעשות רצון בוראנו, ומה יוסיף לו מה שעומד וקורא מן הכתוב בסליחות, אם אינו מצרף את ליבו כצורף האש את הכסף ואת הבדיל, להביא תרופה לנפשו להמליך על עצמו את הבורא, מכאן והלאה באופן תמידי.

סיפר לי ידידי הטוב ר' אהרן שמואל יעלען ז"ל

בענין זה סיפר לי ידידי הטוב הישיש ה"ה הרה"ח ר' אהרן שמואל יעלען ז"ל ממה שבזכרונו כתלמוד ישיבת 'טלז', כי תפילת מעריב הראשונה בפתחת הזמן אלול, היה בחינת 'חיל ורעדה יאחזון' מורגש, כמו תפילת נעילה ביום הכפורים שמבקשים על החיים 'וחתמינו בספר החיים', עד כדי שאפילו גוי הנכנס היה יכול להתעורר לגייר את עצמו ולבוא בקהל ה', עד כדי כך היה ההתעוררות גדול. וכדברים האלה שמעתי מאחד מהצדיקים זצ"ל מן הדור

בקשת מחילה מחבירו וחיזוק נפשו כבראשונה. ובכן על האדם לדעת, כי יש לבקש מחילה מחברו, ולא כדרך העולם שמבקשים מכאלה שבאמת לא פגעו בהם, או מכאלה שבקושי הם מכירים, או אף אם יודע הוא שאכן פגע בו, אבל למעשה מבקש הוא ממנו רק מן השפה ולחוץ, אלא צריך הוא לבקש באמת ובתמים מעומק פנימיות הלב, באופן שהחבר ירגיש שאתה מתכוון לכך באמת, ושאתה כואב לך עד מאוד שציערת אותו.

כי ישנם כאלו שאומרים דברי חידודין ומילים שוחקות לחבריהם, ובזה מלבינים הם את פניהם ברבים, ואזיל סומקא ואתא חיוורא, ושוכחים המה לגמרי כי בהבל פיהם עשו מעשה שתוצאותיו המה כעין מעשה של רציחה, ואחר כמה שנים באים המה קודם יום חתונתם אל אותו שנפגע מלשונם המחודד ומבקשים הימנו מחילה, והלה משיב להם שהוא מוחל וסולח להם על הכל, ובאמת מה שענה להם כן, אין זה אלא מחמת ההתרגשות וכו'.

ונמצא אם כן כי לרוב בדרך זה אי אפשר לו להיות מוחל על כל אלו הפגיעות הרבות שעשה לו בימי קדם, כי באמת מקשיות לבו הרפה, לא השכיל אז - תיכף אחר שפגע בו והשפילו, לרדוף אחר חברו שימחל לו על כל הרעה שגמל עמו, אלא רק עתה כשהוא יודע שחברו יאלץ לומר לו שהוא מוחל לו, כי אין זה מתאים בעת הזאת - ערב יום חתונתו, להראות לו פנים זועפות, הוא מגיע אליו ומבקש שימחל לו, והנהגה כזו היא בגדר עקשי לב, וכבר אמר שלמה המלך [משלי יא, כ]: 'תועבת ה' עקשי לב ורצונו תמימי דרך'.

זכור לי סיפור שהיה לפני שנים רבות

וזכור לי סיפור שהיה לפני שנים רבות, שאחד ציער את חברו וביזה אותו מאוד, והיה נמשך הדבר כמה שנים, וביום אחד בעת שנקפו לבו והתחרט באמת על כל מה שעולל לו, הגיע אדם זה עם כל משפחתו לביתו של חברו הישן, כאשר ידיו מלאים במתנות רבות ויקרות, וכך נכנס עמו בדברי חיבה, עד שפתח את לב חברו מרוב התרגשות, והלה אכן מחל לו בלבב שלם ובאמת.

וזה ללמדנו מוסר השכל בא, איך להיכנס ללבו של חברו לרצות אותו ולפייסו, יהיה מי שיהיה, לחזק האחדות וקירוב הלבבות. ולעומתו יאמרו, כי מי שחלק לו אלקים בבינה והריחו ביראת השם, נפשו יודעת מאוד שכשם שיש ה'שלחן ערוך' כיצד להתנהג לזה הפוגע, כך יש 'שלחן ערוך' לזה הנפגע איך להתנהג עם עושה העוול, והקב"ה מסתכל ורואה

אם הנהגתך מתאים לאלו ההולכים בדרכי השם ע"פ סדר והדרגה בהנהגה ישרה להמשיך הדעת בהמידות. וכזאת התריע כבר הגאון רבי ירוחם צ"ל, כי המנהג אצלנו אם אחד עושה רעה לחבירו ואפילו בשוגג, כמה נתרגז ויכעוס עליו עד מאוד בלא מעצר, כי אנו חושבים כבר שהותר דמו כיון שעשה לנו רעה, ולא כן הדבר, ומי שנוהג כן מעולם לא עבד את הבורא, כי כל מגמתו לתועלת עצמו, וכמה גרוע אדם זה שאינו יודע ליתן מעצור לנפשו כי אז אין יתרונו מהבהמה כלום ואדרבה הוא נעשה כחלק ממנו.

אך לא מצאנו בשום מקום שמותר לביישו

וכמו שמסופר, שבאחד מן הישיבות מצאו גנב אשר נהג לגנוב את כספי הבחורים מתוך חליפותיהם התלויות בבית החליפות, וכשנתפס הגנב התחילו לצעוק עליו ולביישו, וכיון ששמע הראש ישיבה את צעקתם, יצא לחוץ לבחון פשר הענין, ואמר בחוכמתו לפני הבחורים: הנה עונשו של גנב מפורש בתורה 'והשיב את הגזילה אשר גזל' דהיינו שצריך לשלם ולהחזיר את מה שגנב, אך לא מצאנו בשום מקום שמותר לביישו ולהכלימו, ואדרבה כתוב על המבייש פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא. וזאת איפה עלינו לדעת שגם כשפגעו בנו לא הותרה הרצועה לעשות ככל העולה על רוחנו, שלא הכול מותר. והא-ל ברחמי יעזור שנזכה לעבדו בלבב שלם, ושתהיה לנו ולכל ישראל כתיבה וחתימה טובה, שנה טובה ומבורכת, ושנת גאולה וישועה, אמן.

(מתוך הספר 'שפת חיים' אלול)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

לפני שבוע בבית הכנסת 'חניכי הישיבות' ברחוב בן יעקב, תופס אותי יהודי שאיני מכירו כל כך, והוא אומר לי 'אני רוצה לספר לך סיפור שכל פעם שאני נזכר בזה אני מתחיל להתרגש'

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א על עבודת האלול

הג"ר שלום צבי שפירא זצ"ל בהקדמת ספרו על הרמב"ם מספר, שאחרי ששיבת מיר על כל תלאותיה במלחמת העולם הגיעה לשנחאי בא' דראש חודש אלול תש"ג, לקחו מהם את רישיונות היציאה מהגטו, והיכל הישיבה היה ממוקם בחוץ ולא התאפשרה גישה לשם, והתפללו שחרית בבית הכנסת 'אוהל משה' שבתוך הגטו. ומיד לאחר התפילה דפק המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל על השולחן ואמר: כל אומר קרא, ואומר מה אקרא, אלול היום! והתלמידים כמו לקו בהלם, עדיין לא נמצא הסדר כיצד יתמקמו, והמשגיח דורש מהם להיכנס לעבודת האלול.

אבל כל אחד הרי מבין, שאם חס ושלום הייתה פורצת שריפה ומישהו היה צועק 'תברחו!' זה פיקוח נפש! אין מקום למחשבה הרי עדיין לא התמקמנו ולא יודעים כיצד. אצל המשגיח הרגישו את הפחד לאבד רגע מרוממות הימים האלול, אשר עמלים כלשונו לזכות במתנת החיים, וכל הצלחתנו בעולם הזה ובעולם הבא תלויה בהם.

והנה אותו רבי יחזקאל זצ"ל שהיו רואים עליו את הפחד בימים האלו, הוא זה שכתב באיגרת לאחד מתלמידיו (מובא ב"אור יחזקאל" מכתב מ'): "הנה הימים הנחמדים - ימי האלול מתקרבים ובאים". ובמכתב רנ"ח כתב: "הימים היקרים מתקרבים, מה מאוד צריך אדם לקרב עצמו אליהם בשמחה... המשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל סיפר שכשהוא למד במיר היה שם גנב יהודי, ופעם הוא נכנס לבית לגנוב, ובעלת הבית צעקה עליו "אלול!!!" והוא ברח... אפילו הגנבים של מיר פחדו מאלול... אלול, מה צריך לדבר יותר?... היום רק באנו לומר שזה אלול, וממילא כל הדברים שהזכרנו זה לא בשביל אלול. כמובן גם הלימוד של יום שישי ושבת, הכל בכלל. באלול כל האווירה צריכה להיות אחרת.

אספר לכם סיפור מעניין.

לפני שבוע בבית הכנסת 'חניכי הישיבות' ברחוב בן יעקב פינת עזרא, תופס אותי יהודי שאיני מכירו כל כך, והוא אומר לי "אני רוצה לספר לך סיפור שכל פעם שאני נזכר בזה אני מתחיל להתרגש". "אני למדתי בבית מאיר, הייתי

בחור בן שבע עשרה-שמונה עשרה, וידעתי שיש פגישה אצל מרן הרב שך זצ"ל עם הג"ר חיים שאול קרליץ והג"ר אהרן ישעיה רוטר", וזה היה צריך להיות משהו מעניין, ואני בתור בחור צעיר הסתקרנתי מאוד, השתחלתי לבית, הייתי מאחורי הדלת ושמעתי את השיחה. אבל כשהם גמרו לא שמתי לב ופתאום נפתחה הדלת והם יצאו. לא הספקתי לברוח מבעוד מועד, אז נכנסתי למטבח, כשהם יצאו, באתי לברוח, אבל בדיוק הרב שך נכנס למטבח... כשהוא ראה אותי הוא חיבק אותי באהבה... עד עכשיו אני נזכר ומרגיש את החום והאהבה שלו. הוא חיבק אותי בלי להכיר אותי... אח"כ הוא שאל אותי מה רצית? ומה אני אענה לו, לא רציתי לספר לו שבאתי להקשיב... אמרתי לו 'אני רוצה ברכה להצליח בלימוד'. אמר לי מרן הרב שך: 'טייערער... יקירי... אין ברכות להצליח בלימוד, צריך לבכות ב"אהבה רבה", ועוד פעם לבכות, ועוד פעם לבכות, ועוד פעם לבכות, ולומדים - עד שלבסוף זוכים.

זה אלול. קודם כל הקב"ה מחבק אותי, "אני לדודי"... אתם לא מרגישים את זה?!... תזכרו מה היה בשנה שעברה, הוא מחבק אותנו, ועם כזו אהבה - תבכה, תבכה, תבקש, תתחנן, אני רוצה לעזור לך!

(קטעים מתוך גליון 'ארחות חיים', כי תצא תשפ"ו)

אתה באמת חושב שאם הקב"ה ענה לאברהם אבינו, למה שלא יענה לי?! אולי תואיל בטובך לומר לנו... אתה צדיק, אתה חסיד?

הגאון רבי אשר ויס שליט"א על הסליחות

בכל שנה ושנה לפני סליחות אני אומר ואני חוזר לדברים משום שכאשר חשבתי על הדברים הם ריגשו אותי, אז אני משער שריגשו גם רבים אחרים. בכל יום מימי הסליחות אנחנו אומרים פרקים רבים. אחד הפרקים החשובים ביותר, ואנשים עוברים על זה ביעף, במהירות על-קולית, אף על פי שזה חשוב ביותר, זה "מי שענה". אחרי י"ג מידות של רחמים אני חושב שהקטע הזה הוא החשוב ביותר.

עומד לו יהודי ואומר "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו, מי שענה ליצחק הוא יעננו", ומשה רבנו, ואהרן הכהן ושמאל במצפה, ודניאל בגוב אריות, ועזרא הסופר, ופינחס בקומו מתוך העדה הוא יעננו. השתגעת? או שמא יוהרה יתרה וחוצפה יתרה יש בך? אתה באמת חושב שאם הקב"ה ענה לאברהם אבינו למה שלא יענה לי?! גם למשה רבנו ענית אז למה שלא תענה לי?! ואחרי כל זאת הוא אומר "מי שענה לכל החסידים הישרים הצדיקים והתמימים הוא יעננו". אז אולי תואיל בטובך לומר לנו לאיפה בדיוק אתה משתייך? אתה צדיק, אתה חסיד, אתה ישר, איפה אתה נמצא? איפה? בספר "יסוד העבודה" הוא מביא שר' משה מקוברין היה אומר (ר' משה מקוברין היה אבי שושלת סלונים) היה חסיד בשם רבי מנ'לה. עשיתי קצת בדיקה, רציתי לדעת מי זה רבי מנ'לה הזה, והתברר לי שהוא היה חסיד של המגיד הגדול ממזריטש. סיפר רבי משה מקוברין שאותו מנ'לה היה אומר, בכל שבת קודש כשאני אומר "בפי ישרים תתרום... ובקרב קדושים תתהלל" אני לא מוצא את עצמי. אמר רבי מנ'לה אני לא קדוש, אני לא ישר, אני לא צדיק, אבל כאשר אני אומר "ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל" שם גם אני נמצא! אחד מתוך 'הרבבות עמך בית ישראל', והוסיף רבי משה מקוברין, אני גם שם לא מוצא את עצמי, אבל כאשר אני אומר "שכן חובת כל היצורים" - שם גם אני נמצא, בין אחד מיצורי קדם, בין עוף השמיים לחיות היער. כשאני אומר "שכן חובת כל היצורים" שם אני רואה גם את עצמי, היה אומר רבי משה מקוברין.

אז אדם אומר "ענית לאברהם אבינו - תענה גם לי" וכך כל גדולי עולם, אתה ענית גם לצדיקים והישרים והתמימים. ואחר כך פתאום אנחנו עוברים לארמית. לא עוד לשון הקודש

אלא ארמית, "רחמנא דעני לעניי ענינך". ולבי אומר לי. אנחנו עומדים שבורי לב לפני הקב"ה ואומרים - רבש"ע לא השתגענו, אנחנו אומרים מה שהכתיבו לנו רבותינו. אנחנו מזכירים את כל הגדולים והקדושים מימי קדם כדי לעורר רחמי שמיים. הבטחת להם שתענה לנו, זה לא אנחנו, ואנחנו יודעים שאנחנו לא ישרים ולא תמימים ולא חסידים. כל מה שיש לנו להציע רחמנא דעני לעניי ענינך. רחמנא דעני לתבירי ליבא, למכיכי רוחא. אומרים את זה בארמית, כי התוספות בברכות דף ג' מסבירים שהמלאכים לא מבינים ארמית, הם לא מבינים את השפה הזו, וכאשר אנחנו רוצים לדבר באופן ישיר אל הקב"ה בלבד, ולא רוצים שהמלאכים יתערבו, אז אנחנו פונים להקב"ה בארמית, כבן המתחטא לפני אביו. כשתינוק מדבר אל אמא, הסובבים לא מבינים מה שהוא אומר, אבל אמא תמיד מבינה מה שהתינוק שלה, מה שילד שלה אומר. אז אנחנו אומרים מה שאמרו אבותינו ואומרים את זה בקול גדול, ואחר כך אנחנו פונים בארמית להקב"ה - רבש"ע, לא השתגענו, ענית לאברהם, לדוד, לשלמה, לעזרא, לדניאל, לפנחס, אתה לא חייב לנו כלום. כל התקווה שלנו תפילה לעני כי יעטוף ולפני השם ישפוך שיחו. "רחמנא דעני לעניי ענינך", וזה כל תקוותינו. אנחנו קרבים לימים הנוראים וצריך להרבות בתפילה, להשתדל להתפלל יותר טוב ולהתפלל יותר, אני בחודש אלול אומר כפול תהלים ממה שאני אומר בשאר ימי השנה. וצריך פשוט לנסות להרבות, להרבות פרקי תהלים, להשתדל יותר לכוון, והקב"ה ישמע תפילותינו. (מתוך מסרים ושיעורים - קול הלשון תשפ"ד)

מצא עצה: במקום להסתובב ב'איצקוביץ', יכתת רגליו לשולי העיר, שם לא מכירים אותו. ידפוק בבתיהם של התושבים

הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - אנחנו לא מבקשים 'הטבות' אנחנו מתחננים על החיים שלנו

כְּדָלִים וְכָרְשִׁים דְּפָקְנוּ דְלָתֵיהּ, דְּלָתֵיהּ דְּפָקְנוּ רַחוּם וְחַנוּן.

פעם כיבד ה"חפץ חיים" זי"ע את ראש הישיבה של ראדין, הגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל, לומר דברי התעוררות לפני הסליחות.

נעמד ר' נפתלי ליד ארון הקודש, ופתח בדבריו: רבותי, בפסוקים הפותחים את הסליחות אנו אומרים: "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך, דלתיך דפקנו רחום וחנון". אין בידינו מעשים וזכויות, רק חובות ועוונות רח"ל, לכן אנחנו באים אל הקב"ה כעניים בפתח.

עני המחזר על הפתחים, מתחנן על נפשו שבעל הבית יואיל בטובו לפתוח לו את הדלת, ירחם ויחוס עליו ויזרוק לו איזו מטבע. כשהוא דופק על הדלת, הוא עושה זאת בהכנעה ובשפלות. כך אנו באים לפני הקב"ה לפני יום הדין - "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". ומיד אנו מוסיפים ואומרים: "דלתיך דפקנו רחום וחנון". יש להבין, מה ההוספה הזו? הלוא כבר דפקנו פעם אחת, וכבר סיפרנו על כך - "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". למה צריך להוסיף ולספר על כך עוד פעם - "דלתיך דפקנו"? די היה לכתוב: 'כדלים ורשים דפקנו דלתיך רחום וחנון'.

אלא - אמר ר' נפתלי - כך יש לבאר את העניין: "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" (דברים טו). אין מה לעשות, זו גזרה משמים שיהיו בעולם עשירים ועניים.

ואלפיים השקלים אינם מכסים אפילו את השכירות

נתאר לעצמנו אדם עני מרוד, מובטל, אין לו הכנסות. וההוצאות? בלי עין הרע... אין לו ממה להתחיל את החודש. יש לו את הבסיס. הביטוח הלאומי נותן לו קצבה של אלפיים שקלים. אבל, כמובן, זה לא מתחיל להספיק לצורכי הקיום. ברוך ה', יש לו משפחה גדולה, וגם ההוצאות גדולות. הוא גר בשכירות, ואלפיים השקלים אינם מכסים אפילו את השכירות. ומה עם לחם וחלב? ומה עם שכר לימוד לילדים, ומה עם כל המסים והארונות?...

מה עושים? אין ברירה. בשביל מה ה' ברא כף יד?... והרי כל הפושט יד - נותנים לו... הוא סומך על רחמנותם של

הבריות, ויש לו על מה לסמוך - הלוא הרחמנות היא אחד מסימניה של אותה אומה.

אולם לעני 'שלנו' הייתה בעיה. מכירים אותו בעירו. הוא אדם מכובד, בעל בעמיו. לא נעים לו להסתובב ב'איצקוביץ' עם יד פשוטה ולחלק ברכות... כל מתפלל שני מכיר אותו, לא נעים... מה עושים?

מצא עצה: במקום להסתובב ב'איצקוביץ', יכתת רגליו לשולי העיר, שם לא מכירים אותו. ידפוק בבתיהם של התושבים המתגוררים שם. הראשון ייתן לו שקל, השני שניים, אולי אצל משהו תתעורר מידת הרחמים ויואיל לתת לו חמישה שקלים ואולי גם עשרה שקלים, מי יודע? נכון, זו עבודה קשה יותר, במקום לעבוד בתוך מתחם בית כנסת, הוא נאלץ לכתת רגליו מבית לבית, לעבור מדירה לדירה, לעלות מקומה לקומה. ועוד לא דיברנו על משך זמן ההמתנה עד שפותחים לו, אם בכלל. גם היכול דל יותר. מה שהוא עושה ביום אחד בשטיבלאך, שם הוא יזדקק ליומיים-שלושה. אבל אין ברירה. זה הרע במיעוטו. שם הוא לא צריך להתבזות בפני שכנים ומכרים. כסף אין לו, מה שנשאר לו זה קצת כבוד, ועליו לפחות הוא מנסה לשמור... עובר מבית לבית, מדירה לדירה. דופק בשקט, בעדינות. אנשים פותחים את הדלת, נותנים שקל פה, שקל שם. יש גם בתים רבים שהדלת מתעקשת להישאר נעולה. הוא עומד מול הדלת הסגורה במשך כמה שניות, וכשמבין שהיא לא עתידה להיפתח בזמן הקרוב, הוא פוסע לאחוריו ועושה את דרכו לדלת הבאה. לאחר שהשלים את הסבב אצל כל הדיירים באזור, הוא כבר לא יכול לחזור פעם נוספת על אותו מסלול בתקופה הקרובה. הרי כולם כבר מזהים אותו. גם זוכרים היטב שכבר נתנו לו, למה ייתנו שוב?... אין ברירה. בחודש הבא הוא הולך לאזור אחר, אף הוא בשולי העיר. וכשמיצה את האזור ההוא - ממשיך הלאה, לאזור חדש שכף רגלו עדיין לא דרכה שם, ובעיקר - שכף ידו לא נפשטה שם...

אומר ר' נפתלי: לעומת העני הזה, יש עני אחר שמצבו גרוע הרבה יותר. אין מה להשוות. לעני הראשון לפחות יש בסיס. הוא לא מתחיל מאפס. אלפיים שקל מהביטוח הלאומי זה

גם משהו. לעני השני גם את זה אין. הוא מתחיל מאפס, בעצם ממינוס. אין לו כלום. הבגד המרופט היחיד שהיה לו - בא כלב וקרע לו אותו. העני השני הלך בעקבות הראשון והחל ב'מסע ההתרמות' הפרטי שלו. איך נשמעות הדפיקות שלו על דלתות הבתים? בשקט, בעדינות? מה פתאום! אין לו נימוסים ואין לו סבלנות. הוא מכה בעוצמה על הדלת, מתחנן על נפשו שיושיעו אותו. אין לו כלום! לא בגד, לא לחם, לא מים, כלום, ממש כלום!

יש לו חיים, יש לו משפחה, יש לו פרנסה

אומר ר' נפתלי: אדם מגיע לראש השנה. הוא בטוח ש'יש לו' - יש לו חיים, יש לו משפחה, יש לו פרנסה. ברוך ה', חסדי שמים. אדם חושב לעצמו: יש לי חיים. עובדה, אני חי. אם אני חי כבר חמישים שנה, אין סיבה שזה לא יימשך הלאה... יש לי אישה וילדים, ברוך ה'. גידלתי משפחה יפה, בחסדי שמים, ולמה זה לא ימשך הלאה? ברוך ה' גם הפרנסה סבירה. אני לא עשיר, רחוק מזה, אבל ברוך ה' אני לא רעב ללחם. אסור להתלונן. אם כן, על מה הוא בא לבקש כעת, בראש השנה? הוא מבקש 'הטבות', 'השלמת הכנסה'...

הוא פונה לשמים: "ריבונו של עולם, כבר אמרתי שהפרנסה סבירה, אין טענות. אבל ממש לא יזיק אם השנה ההכנסות שלי תגדלנה בכמה אלפים. אתה יודע, יוקר המחיה גדל, ההוצאות גדלו, הצרכים התרבו... ברוך ה' יש לי דירה משלי, שלושה חדרים. בכלל לא רע. אני מכיר רבים שנאלצים לנדוד מדירה שכורה אחת לדירה שכורה אחרת. אבל בכל זאת, אתה יודע, שלושה חדרים זה משהו בסיסי... אף פעם לא מזיק לעבור לדירה גדולה ומרווחת יותר, שנוכל לגדל את ילדינו ברווח. ריבונו של עולם, רק רגע, עוד לא הזכרתי את עניין הרכב. כן, הרכב שלי משרת אותי בנאמנות כבר עשר שנים, אבל זה בדיוק העניין - כבר עשר שנים לא החלפתי רכב... באמת לא יזיק לי להחליף אותו לרכב חדיש יותר. אין לי דרישות בשמים, אני לא מחפש את הדגם האחרון, ממש לא, אבל בכל זאת, הרכבים החדשים נוחים יותר וגם חסכוניים יותר... וחוז' מזה, עדיף שזה יהיה רכב גדול, שאוכל להכניס בו את כל המשפחה."

אומר ר' נפתלי: אדם שמגיע לראש השנה ומבקש 'הטבה', 'השלמת הכנסה', 'שיפור דיור' - הרי זה "כדלים וכרשים דפקנו דלתך". הוא דופק בשקט, מבקש קצת עזרה. והוא מקבל שקל פה, שני שקלים שם. אבל אדם שיודע שבראש השנה הוא מתחיל מאפס - זה משהו אחר לגמרי. וזו

האמת: בראש השנה נידונים מחדש על הכול - על החיים, על הבריאות, על הפרנסה. על הכול! מה שהיה עד עכשיו לא ממשיך הלאה באופן טבעי. דנים אותו מנקודת האפס. ואם הוא בא אל יום הדין עם מטען עוונות - בעצם הוא לא בנקודת האפס, הוא במינוס רציני.

הכול מתחיל מחדש!

אדם מגיע לראש השנה, כל מה שיש לו - כאילו לא קיים. אין לו חיים, אין לו בריאות, אין לו משפחה, אין לו פרנסה. אין לו כלום! על הכול דנים מחדש. העובדה שהוא חי עד עתה, אינה אומרת שהוא יחיה גם בשנה הבאה. העובדה שיש לו פרנסה, ויש לו הכנסה שוטפת ותוכניות חיסכון בבנק - אין זה אומר שהמצב הזה יימשך כך גם בשנה הבאה. הכול מתחיל מחדש!

אדם שאין לו כלום, אפילו בגד לגופו אין לו - כשהוא מתייצב בפתח ביתו של הגביר, איך הוא דופק על הדלת? - "דלתך דפקנו רחום וחנון". ליבו שבור וכנוע, הוא זועק במר ליבו: "הושיעני, באו מים עד נפש! אין לי כלום! הצילו!"

כשאדם מתחנן על נפשו כפשוטו, אין מקום לגינונים - "תחנונים ידבר רש". הוא זועק בזעקות שבר, הוא פורץ בבכי מר. אין לי למי לפנות, אתה המפלט היחיד שלי!

אנחנו לא מבקשים 'הטבות' מבורא עולם, אנחנו מתחננים על עצם החיים שלנו! "כל שנה שרשה בתחילתה - מתעשרת בסופה" (ראש השנה טז ע"ב). כל שנה שאנו באים אליה מתוך הרגשה והכרה שאנו דלים ורשים ממש, חסרי כול - היא מתעשרת בסופה, מובטחים אנו שבורא עולם יחוס עלינו, ישמע קול תחנונינו, וישפיע עלינו מטובו הגדול.

(מתוך 'דורש טוב' אלול - בהוצאת 'יפה נוף')

אמר הוא לרבי חיים: "אני הולך לעשות עסק שאני אמור להרוויח בו עשרות מיליונים. אני רוצה לקחת את הרב כשותפי"

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - לצאת זכאי בראש השנה

אתם נצבים היום בלפניכם (כט)

הרכב ססט כדי שלא יצטרך לתקן את הליקויים שברכב.

את הפירות הוא קוצר אפוא עכשיו...

והנמשל: יש יהודי שמגיע לראש השנה ואומר: "מה עושים? איך עוברים את הדין בשלום? ניתן קצת צדקה, נעשה קצת מעשים טובים". ואמנם הוא עובר את הדין אך לא מתקן את נפשו תיקון יסודי, וכך לאחר אריכות ימיו ושנותיו הוא מגיע לעולם העליון כשהוא 'גרוטאה'.

לעומתו אדם בעל שכל, אינו מסתפק רק במעבר הדין גרידא, אלא הוא עושה שיפוצים, עורך חשבון נפש, ובודק מה אפשר לשפר. הוא מנסה לעלות ולהתקדם. ואמנם העולם הבא שלו נראה אחרת לגמרי.

בגמרא (יומא פו עא) מובא שישנם ארבעה חלוקי כפרה, ואחד מהם הוא: כאשר אדם עשה עבירה שיש בה כרת או מיתת בית דין, כגון חלול שבת או אכילת חמץ בפסח, תשובה ויום הכפורים תולים את העוון, והיסורים שבאים עליו ממרקים את העוון.

כיצד ניתן לכפר על העוון ללא יסורים?

כיצד ניתן לכפר על העוון ללא יסורים? אומר רבינו יונה בספרו "שערי תשובה" (שער ד) שהרוצה להימלט מן היסורים יעסוק בצדקה, שהרי נאמר (משלי י): "וצדקה תציל ממות", ואם כוחה גדול להציל ממוות, על אחת כמה וכמה שהיא יכולה להציל מן היסורים. מי שאין לו כסף לתת לצדקה, יעסוק בגמילות חסדים שמעלתה גדולה מן הצדקה, משום שצדקה היא רק עם העניים, ואלו גמילות חסדים היא גם עם העשירים, ובנוסף לכך צדקה היא מצוה שהאדם עושה בממונו וגמילות חסדים היא מצוה שהוא עושה בגופו, ועל כן חשיבותה גדולה יותר.

כאשר למדו את דברי רבינו יונה אצל רבי נסים קרליץ, שאלוהו: אדם המפרנס את בני ביתו והוא עושה חסד עם אשתו וילדיו, האם זה נחשב לצדקה?

כתשובה הביא רבי נסים את דברי הגמרא (כתובות נ) על הפסוק (תהילים קו) "עושה צדקה בכל עת" - "זה המפרנס את בניו ובנותיו כשהם קטנים". אם כן, משמע שזה נחשב

כל אדם מתפלל ומייחל לעבור את הדין בראש השנה ולצאת בו זכאי, אך יתכן מצב שבו אדם יוצא זכאי בראש השנה במשך כל חייו, ולמרות זאת, כאשר יבוא לעולם הבא, מצבו יהיה ביש. בהקשר לכך יש משל נאה ששמעתי פעם מפי יהודי ירושלמי:

ראובן ושמעון, שני חברים, רכשו בעת ובעונה אחת רכב חדש. כעבור עשור הם נפגשו, ועיני שמעון נפערו מתדהמה: בעוד שרכבו שלו נראה כמו גרוטאה, רכבו של ראובן נראה כאילו יצא זה עתה מפס הייצור. "מה, כבר קנית עוד אחד?" שאל את ראובן. "לא", השיב ראובן. "זהו הרכב שקנינו ביחד". שמעון לא האמין למשמע אוזניו. "כיצד ייתכן שהרכב שלי נראה כמו גרוטאה ושלך נראה חדש לחלוטין?"

אמר ראובן: "אני עושה לו 'טסט' מדי שנה". "אז מה?" התפלא שמעון. "גם אני עושה לרכב שלי טסט!" "כן, אבל אתה יודע מה אני עושה כשאני מעביר אותו 'טסט'? אני בא למוסכניק ואומר לו: אל תבדוק רק את המנוע, אלא תבדוק את כל המערכות, ותתקנו את הטעון תיקון!"

כשמע זאת ראובן, שתק ולא הוסיף לומר מאומה. היטב ידע כיצד בכל שנה הוא משלם ל'מאכער' שיעביר את

השיב הבכיר. "אם כך, איני מעוניין להיות שותף שלך", אמר רבי חיים בפסקנות. "אין בעסק כזה ברכה!"

אין בעסקיו ברכה!

ואם ישאל השואל: רק רגע, כבוד הרב, יש לך הזדמנות פה להרוויח עשרות מיליונים בלי שום מאמץ ובלי לבטל רגע אחד של תורה, לא חבל? בא רבי חיים ופסק: אם האדם שעושה את העיסקה לא יושב ולומד תורה, אין בעסקיו ברכה! כשאדם לומד תורה הוא משפיע ברכה על העולם כולו, אך בראש ובראשונה הוא משפיע ברכה על עצמו, והדבר הראשון שהוא מרוויח בכך הוא תוספת זכויות ליום הדין. מה, בסך הכל, רוצה כל אחד מאיתנו? לחיות, לראות קצת נחת מהילדים, קצת פרנסה, וקצת בריאות, אך האמת היא שגם עבור זה צריך זכויות רבות.

הדבר החזק ביותר שאדם יכול לעשות לקראת יום הדין הוא: להוסיף בלימוד תורה, ועל כן ממשיך רבינו יונה ואומר: "אם היה רגיל לקרוא פרק אחד ביום - יקרא שני פרקים, אם היה רגיל לקרוא פרשה אחת - יקרא שתי פרשיות". שאלו על כך את רבי נסים: "כל זה טוב ויפה באדם שלא לומד כל היום, אך מה יעשה אדם שהוא אברך כולל וממילא לומד כל היום? במה הוא יכול להוסיף?" אמר רבי נסים: "עליו ללמוד בעיון ובהתמדת המחשבה, ללא מחשבות צדדיות. אם ינהג כך - תהיה זו זכות גדולה ליום הדין!"

(קטעים מתוך 'ומתוך האור' סדר תפילתנו)

כצדקה.

אמנם - המשיך רבי נסים - מסופר שאחד מן הרבנים בא לבקש צדקה ממאן דהו. אמר לו אותו אדם: "איני נותן צדקה! יש לי כבר חמישה-עשר ילדים שאני מפרנס אותם, ואם כן אני כבר בגדר 'עושה צדקה בכל עת'".

אמר לו הרב: "על כך נאמר (ויקרא טז): 'ואל יבוא בכל עת אל הקודש'. אם רוצים לקיים מצוות צדקה כדבעי, צריך לתת צדקה גם מחוץ לבית!"

ביאר רבי נסים: אמנם הזן ומפרנס את בני ביתו נחשב לעושה צדקה, אך אין זו צדקה בנקיות, משום שיש לו אינטרס בכך. אם רוצים לזכות למצוות צדקה בדרגתה הגבוהה - צריך לתת צדקה גם כשאין לנותן כל נגיעות.

ממשיך רבינו יונה: "וכנגד כולן מצוות תלמוד תורה לשם שמים. וכל המועצות שזכרנו הן בכלל מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (משלי טז): 'בחסד ואמת יכופר עוון', כי קניין התורה נקרא קניין האמת, כמו שנאמר (משלי כג): 'אמת קנה ואל תמכור'. ואכן אנחנו אומרים מדי בוקר: 'אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן: כיבוד אב ואם וגמילות חסדים וכו' ותלמוד תורה כנגד כולם'. עסק התורה הוא הדרך הטובה ביותר להינצל מן היסורים.

שלפי העסק אני אמור להרוויח בו עשרות מיליונים

אחד ממקורבי רבי חיים קנייבסקי סיפר לי שפעם בא אליו ראש כולל והביא עמו את אחד מבכירי המשק הישראלי. אמר אותו בכיר לרבי חיים: "כבוד הרב, אני הולך לעשות עסק שלפי העסק אני אמור להרוויח בו עשרות מיליונים. אני רוצה לקחת את הרב כשותפי, ולתת לרב חצי מהרווחים". שאל הרב: "ומה אני אמור לעשות במסגרת השותפות?" "הרב לא צריך לעשות מאומה", אמר הבכיר. "אני רק צריך את התפילות והברכות של הרב".

"תגיד, אתה קובע עתים לתורה?" שאל אותו רבי חיים. הבכיר לא הבין את השאלה ופלבל בעיניו במבוכה. "הרב שואל אם אתה לומד תורה", מיהר ראש הכולל להסביר. זיק הבנה נדלק בעיני הבכיר. "בהחלט, אני לומד ביארצייט של אמה שלי..." אך רבי חיים לא הרפה: "ומה באשר לכל יום? האם יש לך לימוד קבוע?" "לא, איני לומד תורה בכל יום",

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

פרשת נצבים נקראת לפני ראש השנה. מרן החיד"א הקדוש, מביא כמה עצות נפלאות לזכות בדין וכולן רמוזות בפסוק זה

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א - עצות נפלאות לזכות בדין

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם (כט)

פעם הגיע רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל בחברת רב נוסף אל ה'חפץ חיים' זצ"ל. רבי חיים עוזר והרב הנוסף נעמדו סמוך ל'חפץ חיים' ושוחחו ביניהם. שאל רבי חיים עוזר את הרב שלצידו: "מי עומד עם החפץ חיים?". אמר לו: "כבודו". חזר רבי חיים עוזר על שאלתו: "מי עומד עם ה'חפץ חיים?". אמר לו: "גם אני". שאל בשלישית: "מי עומד עם החפץ חיים?". הרב הבין שאינו יורד לסוף דעתו של רבי חיים עוזר ושאל: "מי?". אמר לו רבי חיים עוזר: "הקב"ה! ה'חפץ חיים' לעולם אינו עומד לבד. להיכן שהוא הולך, הקב"ה עומד איתו".

מה הסוד של השופר

עצה נוספת: "לפני ה'". מי שזוכה לעמוד "לפני ה'" - ה' יעמוד לימינו ויושיענו מכל צרה. ומי זוכה לעמוד לפני ה', למי ה' הכי קרוב? "קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע" (תהילים לד). ה' קרוב לשבורים ולנדכאים ומושיע את הענוותנים ושפלי הרוח. הקב"ה עצמו מעיד על כך ואומר (ישעיהו סו): "ואל זה אביט - אל עני ונכה רוח", וכמובן נדרשת ממנו יראת שמים - "וחרד על דבריי". כותב האדמו"ר ה"נתיבות שלום" מסלונים זצ"ל: מה הסוד של השופר, מה כוחן של התקיעות? תקיעת השופר מעוררת תהייה ותמיהה גדולה: מה פשר הדבר הזה? ממתי תוקעים בקרן של בהמה כדי להמליך מלך? כשאדם תוקע או שומע את התקיעות, הוא אומר בליבו: אני עושה דבר שהוא מופקע מההיגיון שלי, ועל ידי המחשבה הזו הוא מבטל את ה'אני' שלו. כשם שלאיל אומרים לאן ללכת, כך האדם מובל על ידי הקב"ה ועל ידי התורה, בלי שיערב כלל וכלל את ההיגיון שלו. עליך לקיים את מצוות התורה באשר הן. התורה אינה עומדת למבחן השכל וההיגיון שלך!

כשאדם מבטל את ה'אני' שלו - למקטרגים אין על מי להיתפס, ועל ידי כך הוא ניצול מן הדין. אבל כשלבן אדם יש עצמיות והוא חשוב בעיני עצמו - במו ידיו הוא גורם שלמקטרגים יהיה בית אחיזה. הם אווזים בו ומפילים אותו.

פרשת נצבים נקראת לפני ראש השנה. החיד"א מביא כמה עצות נפלאות לזכות בדין ביום הדין, וכולן רמוזות בפסוק זה. "אתם נצבים", "אתם" - אותיות 'אמת'. התורה היא תורת אמת, יש לה הכוח של האמת. התורה מיישרת את השכל, מלמדת אותנו לחשוב ישר - "פיקודי ה' ישרים" (תהלים יט). כשהיו שואלים את רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל שאלה במסחר, היה לומד תוספות בבכורות ועונה. שאלו אותו: "היכן מצאת בתוספות תשובה לשאלה?". אמר: "התוספות מיישר לי את השכל, וכשהמחשבה ישרה - היא ישרה גם בענייני דעלמא".

התורה מתחילה ב'אמת': המילה הראשונה בעשרת הדיברות היא "אנוכי ה' אלוהיך", המילה הראשונה במשנה - 'מאימתי', והמילה הראשונה בגמרא - "תנא היכא קאי". תורה שבכתב והתורה שבעל פה כרוכות יחד.

אומר החיד"א, כי כלל ראשון לתשובה הוא להתחזק בלימוד התורה. וכך אנו מתפללים בתפילת שמונה עשרה: "השיבנו אבינו לתורתך", ועל ידי זה - "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך". וכן אנו מתפללים: "ותן חלקנו בתורתך", ועל ידי כך - "וטהר ליבנו לעבדך באמת". התורה מטהרת את הלב ומקרבת אותנו אל אבינו שבשמיים.

המשנה באבות (ד, יא) אומרת: "העושה מצווה אחת קונה לו פרקליט אחד", והלוא "תלמוד תורה כנגד כולם" (פאה א). לימוד תורה שקול כנגד כל המצוות. רבי שלמה וולבה זצ"ל היה אומר בשם המשגיח, רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שכשאר אדם מקבל על עצמו חיזוק בלימוד של עניין חדש בתורה, הוא יוצר לו סגור מיוחד. כשאדם פותח ספר חדש ולומד אותו מתחילתו ועד סופו, הלימוד המיוחד הזה נותן לו סיעתא דשמיא שאין כדוגמתה בעולם.

עצה שנייה: אמונה. "אתם נצבים היום כולכם לפני ה'", "לפני ה'" - זו אמונה! האדם צריך לעמוד לפני ה', לחיות אמונה, לחיות את הקב"ה, לדעת שהקב"ה נמצא איתו תמיד. אם האדם יחיה עם אמונה תמידית, השכינה לא תסור ממנו והוא יזכה בדין.

מדוע לא מצינו בחג אחר מנהג לברך איש את רעהו?

עצה נוספת: "אתם ניצבים... כולכם". "כולכם" - באחדות! בפרשת כי תבוא מובאות כל הקללות והמחלות שבעולם. יש שם תרע"ו מילים, כמניין 'רעות'. ומי שרוצה להינצל מ'רעות', צריך להוסיף דבר אחד, ואז נהפך ל'עזרת'. 'הבה לנו עזרת מצר' (תהילים ס). מהו הדבר האחד הזה שהופך 'רעות' ל'עזרת'? אחדות! כאשר בני אדם באחדות - ה' עוזר להם. הטור כותב בהלכות ראש השנה (סימן תקפב): "נוהגין באשכנז כל אחד מבקש לחברו ואומר לו: תיכתב בשנה טובה". וכן הביא הרמ"א בהלכות ראש השנה (שם): "ונוהגין שכל אחד אומר לחברו: לשנה טובה תיכתב". לאחר שהטור והרמ"א הביאו זאת להלכה, לאיחולים הללו יש תוקף של מנהג והלכה! ואכן הפוסקים דנו בדבר בהיבטים שונים, כגון האם לומר גם "תיחתם", עד מתי יכולים לומר ברכה זו איש לרעהו, והאם יאמרו את הברכה איש לרעהו גם בליל שני של ראש השנה.

אך לגופו של עניין קשה: מדוע הדבר נוהג רק בראש השנה? מדוע לא מצינו בשום חג ומועד אחר מנהג מעין זה לברך איש את רעהו?

המשגיח רבי גדליה אייזמן זצ"ל הביא בשם המהר"ל, שכשאר אדם פוגש את חברו ומברכו מכל הלב, הוא נותן לו שמחה וחיות. לכן, יש מעלה וזכות גדולה באיחולים שמייחלים לזולת "לשנה טובה תיכתב", כי על ידי שאתה מברך את חברך בברכה זו, אתה משמח ומחייה אותו, ומידה כנגד מידה הקב"ה יכתוב אותך לחיים. כיוון שראש השנה הוא יום הדין שבו נכתבים הבריות לחיים, על כן נקבע מנהג זה דווקא בראש השנה. נמצא שההלכה הזו היא בעצם עצה לזכות לחיים.

האדם מתפלל ומתחנן להשי"ת - "זוכרנו לחיים", והנה כאן נתנו לנו עצה נפלאה כיצד להיזכר לחיים: על ידי שיברך את חברו מעומק הלב ויגרום לו שמחה וחיות.

סיפר רבי יהודה אריה דינר שליט"א: פעם הוא צעד מביתו לכיוון בית הדין של רבי ניסים קרליץ ברחוב הרב שך. לפתע עצר רכב וביקש ממנו לעלות. סיפר הנהג: "יש לי רכב מסחרי המשמש אותי לצורכי עבודה, יש בו ציוד יקר וכלי עבודה. יום אחד גנבו לי את הרכב. ברכב היה מותקן מכשיר 'איתוראן' והוא איתר את מקומו של הרכב - בקלקיליה... בדרך כלל, רכב גנוב שמגיע לקלקיליה, תוך זמן קצר הגנבים

מפרקים אותו ומוציאים את חלקיו ולא משאירים בו בורג אחד שלם. נשאר ממנו רק שלד... אחרי שבוע נכנסו חיילים לקלקיליה לצורך איזו משימה. הם הגיעו ל'משחטת רכב' וראו שם שלדי רכב וגרוטאות, ואז הם הופתעו לראות שם רכב שלם שיד אדם לא נגעה בו לרעה. החיילים לקחו משם את הרכב והחזירו אותו לישראל, בדקו מי בעליו והגיעו אלי. זה היה הרכב שלי! כשהגעתי לקחת אותו, נדהמתי: לא רק הרכב היה שלם ללא פגע, גם כל התכולה של הציוד היקר שהייתה בו נשארה במקומה, איש לא נגע בה. הממונים שטיפלו בעניין אמרו לי: 'דע לך, מעולם לא נתקלנו במקרה כזה שרכב חזר שלם ממשחטות הרכב בשטחים. אין לנו הסבר איך זה קרה. נס, פשוט נס!'. "

סיים הנהג: "הם לא יודעים את הסיבה, אבל אני יודע: הרכב הזה נמצא ברשותי כבר שלוש שנים, ואני מקפיד שלא יעבור עליי יום אחד בלי שאעשה בו חסד".

האדם צריך להיות איש הכלל. מתוך האחדות השוררת, ליבו של האדם מצטער בצערו של רעהו ומתפלל עליו, ואם הוא חולה וזקוק לרפואה וישועה - צריך שיחלה עצמו עליו. לכן אנו מתפללים בלשון רבים, כמו שאמר אביי: "לעולם לישתף אינש נפשיה בהדי ציבורא" (ברכות כט עב), שהאדם יכליל בתפילתו את הציבור, ומתוך כך תתקבל תפילתו. לכן המתפלל על החולה, אומר: "המקום ירחם עליך בתוך חולי ישראל" (שבת יב), "שמתוך שכוללן עם האחרים תפילתו נשמעת" (רש"י).

כשהקב"ה רואה את עם ישראל מאוחדים, כולם 'מפרגנים' זה לזה ומתפללים זה על זה - הוא עונה לכולם ומשפיע על כולם שפע של ישועות.

(מתוך הספר 'שש באמרתך' בהוצאת 'יפה נוף')

מסופר כי פעם שאל אברך אחד את הגה"צ רבי גדל' אייזנר זצ"ל היאך עמדו לו כוחותיו במלחמת העולם השנייה

הגאון רבי אליהו חיים כהן שליט"א - אם ה' איתו, הכל כל כך טוב!

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (לא)

מסופר על המקובל רבי שמשון מאוסטרופולי זצ"ל שחיפש בכל הקללות הנזכרות בפרשיות אלו, ומצא שבכל אחת מהן מוסתרת גם ברכה, כפי שכתוב בזוהר הק' שבכל הקללות מוסתרות ברכות, אך כשהגיע למקרא זה "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" לא מצא בו כל זכות וטובה כלשהי היכולה לצמוח מהסתרת פנים.

עד שבדק ומצא דבר טוב בהסתר הפנים.

הנביא ישעיה אומר בשם ה', כתשובה לטענת ציון "עזבני ה' ואדני שכחני" - "הן על כפיים חקותיך חומותייך נגדי תמיד" (ישעיה מט). כוונת ה' לומר אל תחשבי כי שכחתי אותך, מאחר וחקקתי את שם ירושלים על כפי והרי את תמיד לנגדי ולעולם לא אשכח אותך.

על זה בא הפסוק ואומר כאן - "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", כלומר, אני אסתיר את פני מכם ואסובב את פני לאחר ולא אראה אתכם, ובזה יש ברכה דכיון שפניו לאחר, וגם יד ימינו יחזיר לאחר, א"כ טובה גדולה תצמח לעם ישראל מכך, ששוב תהיה ירושלים נגד פניו ולא ישכח אותם.

מסופר כי פעם שאל אברך אחד את המשגיח הגה"צ רבי גדל' אייזנר זצ"ל, מאחר וראה וחווה במלחמת העולם השנייה דברים נוראים ומזעזעים, היאך עמדו לו כוחותיו לעמוד איתן באמונתו עם כל ההסתר פנים עם מוראות ותלאות המלחמה. באותה שעה היה על השולחן בקבוק, הוריד המשגיח את הפקק שמעל הבקבוק וטמנו בין אצבעותיו, ואז אמר לו: אמור לי היכן נמצא הפקק של בקבוק זה, אמר לו האברך: הריהו מסתתר תחת אצבעות ידיך. הוסיף המשגיח ושאל: אם ייכנס כעת אדם מבחוץ ויחפש את הפקק האם ימצאנו, ענה לו: לא.

ואם ייודע לו שהפקק נמצא בין כפלי אצבעותיי, האם ימשיך ויחפש. שוב ענה לו: לא, כיון שיודע בבירור שהפקק מסתתר בין האצבעות מה לו לחפש, הרי הוא כבר נמצא. נענה המשגיח ואמר: כך עברתי את ימי המלחמה - בידיעה ברורה שבתוך ההסתרה הגדולה - א-ל מסתתר, והנה ה'

נצב עלי לשמרני, ומאחר שידעתי כי הוא עומד לצידי, מה לי לחפש אחריו?!

הגאון רבי מרדכי מן זצ"ל הביא חידוש ששמע מרבה של סלונים הגאון רבי לייב פיינ זצ"ל. הנביא ישעיה אומר: "בכל צרתם לא צר ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא גאלם" (ישעיה סג). הקרי והכתיב שבפסוק אינם שווים, הכתיב הוא "לא צר" אבל הקרי הוא "לו צר".

איך ניתן לבאר את הסתירה המוחלטת, כאשר הקרי והכתיב סותרים זה את זה.

אלא ביאר על פי מעשה שהיה בעיר בריסק לפני כמאה וחמישים שנה. באחת מלילות שבת יצאו תושבי העיר היהודים להפגין נגד מחללי שבת. המשטרה המקומית כעסה על ההתקהלות הבלתי חוקית ועצרה את ראש הקהל. ההפגנה התפזרה וראש הקהל הובל באזיקים לבית האסורים. צערו היה רב - לשבת בבית הסוהר בשבת, ללא קידוש, ללא סעודת שבת. חלפו שעותיים של צער והנה בפתח החדר נראה הגאון הקדוש מהרי"ל דיסקין רבה של בריסק (ולאחר מכאן רבה של ירושלים). המשטרה החליטה לעצור גם אותו כרב העיר על שהיה שותף להחלטה להפגין. והנה אורו עיניו של ראש הקהל. הכל היה כדאי, לחש לעצמו: הכל היה כדאי בשביל להיות שבת אחת במחיצת הגאון הקדוש מהרי"ל דיסקין, שמחה התפשטה בלבו.

וכך פירש: "בכל צרתם לו צר" - ה' צר עמנו במצוקותינו הוא חש בצער ליבו של כל יהודי. ואז כאשר ה' עמו "בכל צרתם לא צר" הצרה חולפת, היא איננה צרה, כי אם ה' איתנו - כל כך טוב!

(מתוך הספר 'אוצרות פניני התורה')

קראתי סיפור מדהים מהגאון רבי אריה יהודה הלוי דינר שליט"א שסיפר לו רבי אברהם אליהו וואזנר זצ"ל

הגאון הרב בצלאל טרוביץ שליט"א יו"ר ארגון 'נוצרי לשון' על חסד, רחמים וחיים טובים

והיטבך והרפך מאבתיך (ב)

אנו עומדים בעיצומם של ימי הרחמים והסליחות. ימי חודש אלול חולפים ביעף, ואירת יום הדין הגדול והנורא - ראש השנה - כבר מרחפת באוויר. בשעה גורלית זו, כל אחד ואחד מאיתנו נושא את עיניו לשמיים ומבקש: חסד, רחמים וחיים טובים.

חז"ל לימדנו יסוד נשגב בהנהגת הבורא: 'במידה שאדם מודד - בה מודדין לו' (שבת קכז). מי שמבקש שהקב"ה ינהג עמו לפנים משורת הדין וירעיף עליו שפעת חסדים, מחויב לעורר בקרבו את מידת החסד כלפי הזולת.

קראתי סיפור מדהים

קראתי סיפור מדהים שסיפר הגאון רבי אריה יהודה הלוי דינר שליט"א (גליון 'דברי השירה' 304) וכך סיפר: בדרך כלל אנשים חושבים רק על עצמם ואין להם זמן לאחרים. בימים אלו כל אחד מחזק את עצמו בבין אדם למקום, ובכל זאת עלינו לדעת שזה גם זמן מסוגל לסייעתא דשמיא בכל הדברים, ובפרט בבין אדם לחבירו, לחשוב על השני.

שמעתי מידידי רבי אברהם אליהו וואזנר (זצ"ל) כשאביו בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל היה לומד סוגיא שהיה קשה להכריע בהלכה אז הוא היה מפסיק בלימודו והיה הולך לעשות איזה חסד עם אחרים ולאחר מכן היה חוזר ללימודו, והיה אומר שהחסד הזה היה נותן לו סייעתא דשמיא גם בלימוד. והמקור לדבריו הוא ממה שאנו אומרים בתפילה "ותן בליבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד" (זה מדבר על דברי תורה) "לשמור ולעשות" (זה המצוות) "והאר עינינו בתורתך" (שוב דברי תורה), לכאורה הסדר היה צריך להיות ותן בליבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד והאר עינינו בתורתך לשמור ולעשות.

התשובה היא שקיום המצוות זהו התורה. צריך לדעת, שכבן אדם עסוק בתורה זה מצוין אבל זה לא מספיק. צריך גם עשית חסד עם זולתו, ואדרבה העזרה שהוא מעניק לאחרים זה יתן לו כוחות וסייעתא דשמיא גם בלימוד התורה, וזהו כוונת הפסוק במשלי (יא) "גומל נפשו איש חסד".

כיצד קונים את מעלת החסד שתהפוך לחלק ממהותנו?

כיצד קונים את מעלת החסד שתהפוך לחלק ממהותנו? הדרך הבדוקה והסלולה היא שילוב של תלמוד המביא לידי מעשה. בספרו הקדוש "אהבת חסד" מאיר רבינו מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל (אשר יומא דהילולא שלו חל בימים אלו, בכ"ד באלול) את נתיבות החסד והעזרה לזולת.

לקראת השנה החדשה, אנו קוראים לכל אחד ואחת לקבל קבלה טובה ומעשית: לימוד יומי בספר "אהבת חסד" במשך 40 יום רצופים.

לימוד הספר אינו רק קיום מצוות תלמוד תורה - ששקולה כנגד כולם - אלא הוא מחדיר בעצמות את חשיבות המצווה, פותח את הלב ומעורר לעשייה מתוך אהבה והבנה עמוקה של ערך כל מעשה חסד קטן כגדול.

כדי להקל ולסייע בהחלטה קדושה זו, ארגון 'נוצרי לשון' שמחים להעניק במתנה וללא תשלום את הספר "אהבת חסד" לכל מי שיקבל על עצמו להצטרף לתוכנית הלימוד.

בזכות עמל התורה והתעוררות מידת החסד, נזכה להיכתב ולהיחתם כולנו בספרם של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום.

מס' הטלפון לקבלת הספר: 02-582-1180.

בואו נכיר את האנשים שעובדים הפוך, המשקיעים שמחכים לכשלון ונפילת מניות החברה. ושם המקצועי 'השורטיסטים'

להרוויח מהירידה: משוק ההון למלחמה ביצר הרע

מה זה קשור אלינו ולימי הרחמים

אז תשאלו מה זה קשור אלינו ולימי הרחמים והסליחות? אז שימו לב, כל מה שברא הקב"ה בעולם, נברא בשבילנו ומכל מלמדי השכלתי. פתאום עלתה לי מחשבה שהשורטיסט, זהו בדיוק מנגנונו של היצר הרע! היצר הרע אינו משקיע רגיל שרוצה שנצמח. הוא "פותח עלינו פוזיציית שורט" מיום היוולדנו - כל מהותו, תקוותו והרווח שלו תלויים בנפילתנו ובהתרסקותנו. הוא חי וצומח מהנפילות שלנו.

הוא משאיל לנו אשליות ותאוות רגעיות, מוכר לנו דמיונות של הצלחה חומרית, ויושב בצד וממתין לרגע שבו נישבר, נחטא ונפול לתהומות של יאוש ועצבות. רק את זה הוא רוצה ומייחל כי הנפילה שלנו היא "הרווח הנקי" שלו.

אך כאן טמון גם הסוד הגדול של התשובה וההתעלות. כאשר יהודי נופל, אך במקום להישבר הוא מתעורר, לוקח את הכישלון וממנף אותו לצמיחה רוחנית ולתשובה מאהבה - היצר נכנס לבהלה מוחלטת. כפי שאמרו חז"ל: "גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות" (יומא פו:). פתאום, המקום הנמוך ביותר הופך למקפצה לעלייה עצומה שאינה מוגבלת.

היצר הרע רואה שהאדם אינו מתרסק אלא נוסק, וכל התוכנית שלו קורסת: אותה נפילה שהוא בנה עליה, הופכת כעת למנוע של דביקות וקרבת השם. בכך - הניסיון והמכשול שהיצר הציב, נאלצים בעל כורחם להפוך לגורם שמרומם את האדם למדרגות שלא היה מגיע אליהן לולא הנפילה.

אז אל תתנו לשיטת היצר - השורטיסט לפעול ולקוות לכשלונותיכם, תכו אותו שוק על ירך וכל פועלו יקרוס, ואנחנו נעלה מעלה מעלה!

מאת: אלחנן נתן ליכטיג

בעולם ההשקעות והבורסות בכל רחבי העולם, ההיגיון פשוט ומוכר לכולנו: משקיע מאמין בחברה מסוימת ששוויה יעלה, הוא רוכש ממניותיה ומייחל להצלחתה. ככל שהחברה צומחת, מרוויחה ומתפתחת - ערך המנייה עולה, ובעל המנייה מרוויח. זוהי השקעה מתוך אמונה בהצלחת החברה ובפוטנציאל הטמון בה לרווחים בעתיד.

אך בואו נכיר את האנשים שעובדים בדיוק הפוך, הם אלה המשקיעים שמחכים ומתפללים לכשלון ונפילת מניות החברה. ושם 'השורטיסטים'. מה בעצם עושים השורטיסטים ואיך הם מרוויחים כסף. אז העניין הולך כך:

בשוק ההון קיים מנגנון הנקרא "מכירה בחסר" (שורט - Short). הסוחר שואל מנייה שאינה שייכת לו ממישהו אחר שיש ברשותו מנייה ומצפה להצלחתה, (ומשלם עליה סכום סמלי על כל יום שהיא ברשותו) הסוחר לוקח את המנייה המושאלת, מוכר אותה מיד בשוק במחיר הגבוה של היום (למשל, ב-100 שקלים) ולחשבון שלו נכנסו 100 השקלים (אבל הוא כמובן נשאר חייב את המנייה שהוא מכר, למי שהשאיל לו אותה). כעת הסוחר ממתיך שהחברה תיכשל ויגיעו חדשות רעות, ומחיר המנייה יצנח (למשל, ל-50 שקלים). כשהמנייה בתחתית, הוא קונה אותה בזול, מחזיר לבעלים את המנייה שלו, ומשלשל לכיסו את כל ההפרש כרווח נקי.

אבל אל תמהרו לשמוח איתו כ"כ מהר, כי כאן מופיעה מלכודת. כי בוא נחשוב, מה קורה אם התוכנית משתבשת והחברה דווקא נוסקת מעלה? השורטיסט מתעורר בבוקר ושומע שהחברה הנ"ל זכתה לחוזה ענק, או דו"ח כספי של רווח מדהים. המנייה כמובן בהתאם - מתחילה לעלות. במקום לרדת, כפי תכניתו, המנייה מתחילה לעלות. כאן השורטיסט נכנס לפעמים לבהלה עצומה. הפסדיו אינם מוגבלים, שכן המנייה יכולה לעלות עד אינסוף. המנייה לדוגמה מתחילה לעלות ל-150, הוא קיבל ש100 והוא חייב מנייה למישהו, שמחירה כבר עלה ב-50%. הוא לפעמים יכול להיכנס לפאניקה גמורה, ואז הוא נאלץ לרוץ ולקנות את המנייה בכל מחיר כדי לעצור את ההתרסקות האישית שלו. ולפעמים בגלל הלחץ שלו ועוד אחרים כמוהו

עוד לא היה בבושם הזה
אור חדש יקר ונשגב
בעולם התורה והחסידות והמוסר

לְדוֹר וָדוֹר הַמְּלִיכָה לְקַל
כִּי הוּא לְבָדוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ

בס"ד

להתרום. להתחדש. להתחבר.

להתקרב אל מלכו של עולם!!!

וּבִכֹן יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ
ד' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ

דב מבר

כ-600 עמודים
מלאים דיו ומפיקים טגה
בעבודת ימי האלול
והסנה דרכה לקראת
הימים הנודאים
הבעל"ט

הז'נר ויצא לאור ספר "שפת חיים" ירח האיתנים

והוא ילקוט אמרים ושיחות קודש
שנאמרו במקהלות עם מפי
כ"ק מו"ק אדמו"ר
מתולדות משה
שליט"א

מגדולי משפיעי דורנו

אוצר כלום של תפילות ובקשות על כל הענינים שצריכים ישראל
מכ"ק מו"ק המחבר שליט"א להיזכר ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים

ייחודי:

להשיג עכשיו בחנויות הספרים המובחרות

לגבאי אוצח"ס ומנהלי תתי"ם וכן לשיבות ולמוסדות
המעוניינים בכמות ישנן אפשרות להשיג במחיר מסובסד

הפצה ראשית: עמודי שש - טל': 02-5377-134
בארה"ב ובאירופה ניתן ליצור קשר בפלא': 1-929-493-1019

לכל עניני הספר וכן להזמנות ומכירות
חייגו עכשיו למכון "שפת חיים"

בטל': 02-313-5020

052-717-6542

שהעושה זאת מובטח לו שמשלים שנתו

שאלה: ערב ראש השנה כל שנה
זה יום עמוס. על מה לא לוותר
באותו היום?

תשובה: בטור סימן תקפ"א כתב
שע"י התענית של חצי יום בער"ה
נמחלים שליש מעוונותיו של האדם.
ויש להוסיף שמובא בשם רבי חיים
ויטל שבערב ראש השנה אפשר
לעשות פדיון נפש ע"י שסופר 160
שקל בשקלים שומר לערב יו"כ
ועושה ע"ז כפרות ואז בהגיע חג
הסוכות הוא מחלק לעניים, ויש
שכתבו שהעושה זאת מובטח לו
שמשלים שנתו

והרמ"א בסוף הסימן שם הוסיף
שנהגו לילך על הקברות בער"ה
להרבות שם בתפילה והטעם, אומר
המשנ"ב כי שם התפילה נשמעת
ביותר. החזו"א היה אומר שהוא
לא מכיר בעיה שא"א לפתור אותה
בעשר דקות והוא ע"י תפילה.
וכמובן שצריך שיהיה בלב נשבר.
רבי חיים פלאג"י מביא סגולה
נוספת למחילת עוונות: לקרוא
בערב ראש השנה מתחילת פרשת
כי תבוא ועד סוף פרשת מקרא
ביכורים ומוסיף רבי חיים פלאג"י
שהעושה זאת בערב ראש השנה
הקב"ה מוחל לו על כל העוונות.

(מתוך גליונו של הרב שלמה קולדצקי שליט"א)

למה לא אמרה התורה שכל אחד יסחב על גבו שק חצי

הקהל את העם האנשים והנשים והטף
(א)

מביא רש"י הקדוש את דברי חז"ל:
האנשים באים ללמוד והנשים
לשמוע, וטף למה באו כדי ליתן
שכר למביאיהם"
לכאורה נראה שהמצווה, להביא
לשם גם את הטף, ללא שום תועלת,
רק כדי לתת שכר למביאיהם. אלא
שאם כן, למה לא אמרה התורה שכל
אחד יסחב על גבו שק חצי, ויהיה
לו קשה מאוד וכך ירבה שכרו?...
מבאר ה"שפת אמת" [ושמעתו שכבר
קידמו בעל ה"נתיבות"]:
הרי הטף יבואו גם אם לא תהיה מצווה, כי
האנשים והנשים כולם באים, ומי
ישמור על הילדים? בוודאי שהייתה
תועלת ממה שהילדים באים, כי הם
היו מקבלים מזה הרבה יראת שמים.
כיוצא בזה, ילדים שואבים יראת
שמים לכל החיים מתפילות הימים
הנוראים. יש כאלו שבכדי להתפלל
תפילה ישיבתית מוותרים על מקום
לילדיהם, והילדים משחקים כל
התפילה בחוץ ומפסידים את הכול.
הסטייפלר זצ"ל היה מורה לאברכים
להתפלל במניין עם בעלי בתים,
העיקר שיהיה מקום לילדים.
אם כן, שאלת חז"ל: "הטף למה
באים" היא: הרי גם בלי מצווה
הם היו מגיעים. לשם מה ציוותה
התורה על הבאתם?! על זה עונים
חז"ל: "ליתן שכר למביאיהם",
התורה ציוותה על כך כדי להרבות
את השכר של מביאיהם.

(הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א,
מתוך 'נאה דורש' דברים - בהוצאת 'יפה נוף')

לכאורה זו לא בחירה, זו כפייה דתית!

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (ז)

ראיתי ווארט נפלא בשם הרב מטשעבין
זצ"ל: התורה אומרת: "ובחרת בחיים",
אבל באמת לכאורה זו לא בחירה, זו
כפייה דתית! אם אתה אומר שמי שמתנהג
כשורה זוכה לחיים טובים ומאושרים, ומי
שחוטא נענש וסובל חיי מדרות ויכול
להגיע עד שערי מוות, מי פתי ויבחר
ברע? ביטלת את כל אפשרות הבחירה!
ובכלל, מה שייך לומר לשון 'נתינה' על
מוות? איזו מתנה יש בזה?!

אומר הרב מטשעבין: ישנן שלוש דרכים
לזכור את הקב"ה ולא לחטוא, כדברי
הגמרא בברכות (ה): תורה, קריאת שמע
והזכרת יום המיתה.

טבע בני האדם, שבמשך רוב שנות חייהם
הם אינם זוכרים את יום המיתה, אלא
רק כשהם מזדקנים והחולשה מתגברת
עליהם, ויום המיתה כבר מורגש באוויר.
מה קורה בינתיים? האדם מזניח את דרך
התורה והמצוות, וכל הדורות הבאים אחריו
גדלים ללא תורה ויראת ה'. כשהוא נזכר
אז ביום המיתה ומיטיב את דרכיו - זה
מאוחר מדי.

לפיכך אומרת התורה: "החיים והמוות נתתי
לפניך" - נתתי לפניך מתנה טובה ומועילה.
אלו הם שלושת הדברים שבאמצעותם
יכול האדם לנצח את יצרו הרע: תורה,
קריאת שמע, וגם המוות הוא כלי חיובי
שמסייע בכך על ידי הזכרתו.

אומנם התורה מיעצת לאדם ואומרת:
"ובחרת בחיים" - תבחר בניצחון על היצר
הרע על ידי תורה וקריאת שמע. "למען
תחיה אתה וזרעך" - וכך תחיה חיים
רוחניים אתה והדורות הבאים אחריו, שכן
אם תמתיך להזכרת יום המיתה כדי לנצחו,
על פי רוב תאבד כבר את זרעך אחריו!

(הגאון רבי אריה יודלביץ שליט"א, מתוך 'נאה דורש'
דברים - בהוצאת 'יפה נוף')

מי האחרון שיגיד?

חידות שינון הפרשה לפי הא"ב

- א. קללה? אלה.
- ב. מה ה' כרת עמנו? ברית.
- ג. מי ניצב עמנו? גרים.
- ד. מי האחרון שיגיד? דור אחרון.
- ה. מצוה בחג סוכות של מוצאי שביעית? הקהל.
- ו. מה ה' עשה מעל אדמתם באף ובחימה? ויתשם.
- ז. מפי מי שלא ישכח? זרעו.
- ח. במה אנו מצווים לבחור? חיים.
- ט. ה' נתן לנו חוץ מחיים גם? טוב.
- י. למי נאמר חזק ואמץ? יהושע.
- כ. נושאים את ארון הברית? כהנים.
- ל. שורש מר? לענה.
- מ. גיל משה? מאה ועשרים.
- נ. מה לנו ולבנינו? נגלות.
- ס. עיר שנהפכה? סדום.
- ע. עיר שנהפכה? עמורה.
- פ. מה נאמר בפרשה על בטנך בהמתך אדמתך? פרי.
- צ. עוד עיר שנהפכה? צביים.
- ק. מילה נרדפת לאף וחימה? קצף.
- ר. ראשוני הנצבים? ראשיכם.
- ש. התורה נקראת? שירה.
- ת. מה אנו מצויים לעשות את כל דבריה? תורה.

אדם שחזר בתשובה על מקצת עבירות ועדיין עושה שאר עבירות האם אין נמחל לו אף על מה ששב?

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת... לֹא נִפְלְאת הוּא מִמֶּנּוּ וְלֹא רָחֵקָה... כִּי קָרֹב אֵלָיו הַדְּבָרָה... בְּפִיךָ
וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ (ל"א)

קרדיט ישראל בורדוגו

לרוב הראשונים מצוה זאת קאי על מצות תשובה הנזכרת בפרשה 'והשבות אל לבבך', 'ושבת עד ה' אלוהיך'. והנה יש לחקור: אדם שחזר בתשובה על מקצת עבירות ועדיין עושה שאר עבירות, האם אין נמחל לו אף על מה ששב, או שעל מה ששב מהני התשובה?

הנה ב'חובות הלבבות' (שער ז' שער התשובה פ"ז) כתב: וממפסידי התשובה שיהיה השב שב מקצת עוונותיו ומתמיד על קצתם, כמו שיצא מהעבירות שבינו ובין המקום וישוב מהם, ולא יצא ממה

שיש בינו ובין בני אדם - מגזל ואונאה וגניבה... ובזה נאמר (איוב י"א י"ד) 'אם אוון בידך הרחיקהו'. ומביא ראיה מהגמ' (תענית ט"ז): אדם שיש בידו עבירה ומתוודה ואינו חוזר בו, למה הוא דומה? - למי שתופס שרץ בידו, אפילו טובל בכל מימות שבעולם - לא עלתה לו טבילה. זרקו מידו - עלתה לו טבילה, שנאמר 'ומודה ועוזב ירוחם', דקשה מה החידוש אם אינו חוזר בתשובה, מה הצד שזה יעזור? אלא הכוונה שאם חזר לגמרי מעבירה זו, ועדיין עושה שאר עבירות - אינו מתכפר עד שיעזוב את כל העבירות.

וב'ערוך לנר' (ר"ה ט.) כתב לפרש את המשנה (יומא פ"ה ב') 'מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל', שדימה טהרת הקב"ה ע"י תשובה למקווה, כמו שבמקווה צריך לטבול את כל חלקי הגוף, כן כל יאמר אדם 'היום אעשה תשובה על חטא זה ומחר על חטא אחר', אלא צריכה להיות התשובה על כל העבירות יחד.

אבל המהר"ל חולק

אבל המהר"ל (ב'נתיבות עולם' נתיב התשובה פ"ו) חולק, דכתב: איתא בגמ' (שבועות ל"ט.) 'ונקה לא ינקה'. אמר ר' אלעזר: אי אפשר לומר 'ונקה', שכבר כתיב 'לא ינקה', ואי אפשר לומר 'לא ינקה' שכבר כתיב 'ונקה', הא כיצד? מנקה לשבים ואינו מנקה לשאינם שבים. וזה ממידת טובו, שאם עשה תשובה על מקצת חטאיו, אף שלא עשה תשובה על כל חטאיו, וזהו 'ונקה לא ינקה', ופרשו ז"ל מנקה לשבים ואינו מנקה לאינן שבים, וקשה פשיטא כי למה ינקה לאינן שבים, אבל מדבר הכתוב בחוטא ששב על מקצת חטאיו ועל מקצת חטאיו לא שב, והיה ראוי כי מאחר שלא שב על הכל - לא ינקה לו, לכך אמר 'ונקה', ושלא תאמר ששב על מקצת מנקה לו אף אותם שלא שב, ולכך אמר 'לא ינקה' (מעדני אשר).

(מתוך גליונו של הרב צ'ולק שליט"א, נצבים תשפ"ה)

(מתוך גליונו של הרב שלמה קולדצקי שליט"א, כי תבוא תשפ"ה)

שברתי את החלון, אבל אני מבקש ממך סליחה ...

הגאון רבי גואל אלקרייף שליט"א: נתאר לעצמינו שהגיע משהו לביתו של זולתו ושבר לו חלון. בעל הבית שואל אותו: מדוע עשית את זה? והלה עונה לו בשירה: שברתי את החלון, אבל אני מבקש ממך סליחה ... אנחנו היינו 'מאשפזים' אותו! מאימתי

שרים כאשר מבקשים סליחה? ... אם אכן זו בקשת סליחה אמיתית, צריך לבקש אותה בדמעות בעיניים ולא עם שירה. והנה אנחנו נמצאים בבית הכנסת באמירת הסליחות ופוצחים בשירה: אדון הסליחות חטאנו לפניך, רחם עלינו. האם זה המקום לשיר? זה הזמן לבכות - "אבינו מלכנו חטאנו לפניך, אבינו מלכנו רחם עלינו". מה פשר אותה שירה? לא רק הספרדים שרים בעת בקשת הסליחה, גם האשכנזים מנגנים את הווידי "אשמנו, בגדנו. וכאשר אומרים "על חטא שחטאנו לפניך ... ועל כולם אלו-ה סליחות סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו", מנגנים זאת במנגינה. ודבר פלא הוא האם זה הזמן לשיר? האם אלו קטעי תפילה שיש מקום לומר אותם במנגינה?

הבה ונסביר

כולם יודעים כי אם אדם עובר עבירה, השי"ת מעניש עליה, אבל מאידך גיסא המקיים מצווה מקבל עליה שכר. לימדנו חז"ל, שגדול השכר על מצווה פי חמש מאות מאשר העונש על עבירה. אם - על דרך משל - אדם עבר עבירה שהוא ראוי להיענש עליה בקנס של מאה שקלים, הרי אם יעשה מצווה - יקבל שכר של חמשת אלפים שקלים. נמצא, שאם הולכים לפי מידת האמת, האדם ירוויח על מצווה שיעשה פי חמש מאות מאשר היה מפסיד על העבירה. והרי כאשר חוזר האדם בתשובה שלימה, זדונות הופכים לזכויות, נמצא כי על כל עבירה ועבירה שהיה אמור להפסיד ולהיענש עליה יקבל שכר פי חמש מאות כאשר ישוב עליה בתשובה. כלום אין זו סיבה מספקת לשיר בעת שמתוודים על העבירות? האם אין אנו צריכים להיות מאושרים בעת שאנו אומרים וידי וחוזרים בתשובה? (מתוך 'דורש טוב' בהוצאת 'פה נוף')

אני רוצה לחזור בתשובה, תן לי מצווה אחת שאוכל לעשות, וזהו

פי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו (ב)

בספר "חסידים" מובא סיפור על יהודי שהיה בעל עבירה גדולה, והתחבר אל חבורת גנבים ושוודדים. יום אחד הוא בא אל הרב ואמר: "אני רוצה לחזור בתשובה, אבל אני לא בנוי לכל החומרות. תן לי מצווה אחת שאוכל לעשות, וזהו".

אמר לו הרב: "בסדר, תדבר אמת". "זהו?" תמה האיש. "כן", אמר הרב, "רק זה, אבל זה עד הסוף! בלי תירוצים ובלי עיגול פינות!"

"אין בעיה, סגרנו עניין".

בערב באו חבריו לקרוא לו: "בוא, אנחנו הולכים לשדוד בית של עשיר גדול. שלל כמו שיהיה לנו היום כבר מזמן לא היה לנו".

הוא בא איתם, אבל באמצע הדרך תפס את עצמו. הרי מחר תבוא המשטרה לחקור אותו, וישאלו אותו איפה היה בלילה, ומה יגיד להם? הרי הוא הבטיח לומר רק אמת.

אמר להם: "חבר'ה, אני לא יכול לבוא איתכם". "מה קרה?"

"נשבעת להגיד רק אמת".

ניתקו אותו מיד את כל הקשרים, שלא ילשין עליהם, ולאחר שהתרחק מהם חזר בהדרגה בתשובה שלימה. "כי קרוב אליך הדבר מאוד" - לחזור בתשובה זה דבר קל, רק צריך "בפיו ובלבבך", שיהיו פיו וליבך שווים, וממילא אתה זוכה לחזור בתשובה.

(הגאון רבי שלמה ליונשטיין שליט"א מתוך 'נאה דורש' דברים -

בהוצאת 'פה נוף')

בכל לילה מתרחש בגופנו פלא עצום

בכל לילה מתרחש בגופנו פלא עצום. אנו עוצמים עיניים, מתנתקים מהמתרחש סביבנו ונרדמים - אבל הגוף? הוא ממש לא "נכבה".

לאורך הלילה אנו עוברים, בפרקי זמן של כ- 80-100 דקות, בין שינה קלה, שינה עמוקה ושנת חלום. בכל שלב משתנה פעילות הגוף - קצב הלב והנשימה משתנים, השרירים נרפים, והמוח ממשיך בפעילות מורכבת ומדויקת.

ומה הוא עושה בזמן הזה? השינה מסייעת למוח לעבד מידע ולבסס זיכרונות, ובמקביל תומכת בתהליכי גדילה והתפתחות ובפעילות תקינה של מערכת החיסון. אפילו הלב מקבל מעין "הקלה": בשלבים מסוימים של השינה קצב הלב ולחץ הדם יורדים. ויש עוד פלא: בגופנו פועל שעון ביולוגי פנימי, המושפע מהאור ומהחושך ומסייע לכוון את זמני הערנות והשינה.

דווקא בשעות שבהן נדמה שאיננו עושים דבר, מערכות שלמות ממשיכות לפעול בתיאום מופלא. בזמן שאנו שקועים בשינה ואיננו מודעים למתרחש, הגוף ממשיך בתהליכים החיוניים לבריאותנו - בחכמה המופלאה שהקב"ה טבע בו. ובבוקר, כשאנו פוקחים שוב את העיניים, מקבלות מילות התפילה משמעות מוחשית כל כך:

"אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא... ואתה משמרה בקרבי".

עוד לילה חלף, ועוד בוקר שבו אנו זוכים לראות מחדש את נפלאות הבורא שבתוכנו.

בואו ננצל את היום החדש שקיבלנו במתנה, נמלא אותו בטוב ובמעשים ראויים - ונצדיק במעשינו את הזכות היקרה שזכינו בה: עוד יום של חיים.

(ש.ק.)

עמד היצר הרע בפני בית דין של מעלה

פִּי יִדְעָתִי אֶת יִצְרוֹ (א)

בעל ה"קדושת ציון" מבאבוב אמר בדרך צחות, שפעם אחת עמד היצר הרע בפני בית דין של מעלה, ובכה לפניו שאינו מצליח לעשות את מלאכתו כיוון שהשם שלו הוא 'רע', וכאשר שומע היהודי את שמו - הוא מפתח סלידה ודחייה ואינו מסכים לשמוע בקולו. בית דין של מעלה שמעו את טענתו, קיבלו אותה ושינו את שמו ל'בעל דבר'.

כעבור זמן מה, שוב התייצב היצר הרע לפני הבית דין של מעלה, וטען שמלאכתו שוב נעשתה קשה, כי כאשר שומע היהודי ששמו הוא 'בעל דבר', מיד דוחה אותו באומרו: "לאו בעל דברים ידי את". קיבלו בית דין של מעלה את טענתו ונתנו לו שם חדש: 'בזמנים שלנו השתנו הדברים'... משקיבל זאת השטן, שוב לא בא בטרוניה אלא הוא מצליח מאוד עם השם החדש עד היום הזה. בכך ביאר את הפסוק בתהילים (יב): "אֲתָהּ ה' תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנֶם מִן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם", ביקש דוד המלך מהקב"ה שישמרנו מן "הדור זה" - מאותו יצר הרע מיוחד המכונה "הדור הזה". שכשרוצים לתרץ כל מיני התנהגויות רדודות שרואים אצל הילדים ובני הנוער, באים ואומרים: 'נכון שפעם זה היה אחרת, אבל הדור הזה הוא משהו אחר, בדור כמו שלנו זו התנהגות ראויה'... מהיצר הזה צריכים להיזהר מאוד!!

(הגאון רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, מתוך 'נאה

דורש' דברים - בהוצאת 'פה נוף')

שיש בשקיות ממצאים חשובים

הגאון רבי אריה יהודה הלוי דינר שליט"א:

כעת שאנו עומדים ימים ספורים לפני יום הדין, חובה עלינו להתכונן, שהרי בלי הכנה לא שייך להגיע לראש השנה, ושכל אחד ואחד ידע שההכנה שלו תלויה רק בו, וזה ביכולתו.

ושמעתי מעשה שאירע באחד שהיה עליו לטוס לחו"ל, וזמן הטיסה היה בשש בבוקר, והוא הזמין את המונית לשדה תעופה בשעה שלוש בלילה, ואותו אחד הלך לישון מעט לפני שהמונית הגיעה, אבל מרוב כל ההכנות הוא היה עייף מאוד ולא התעורר בשלוש, ורק לאחר כחצי שעה לאחר שהגיעה המונית הוא התעורר בבהלה, והוא תפס בידו את השקיות והתיק ורץ למונית, וכך הוא הגיע לשדה תעופה והניח את כל השקיות בבידוק, ולפתע שוטרים לקחו אותו לחקירה מאחר שראו דרך המכונת בידוק שיש באחת מהשקיות ממצאים חשובים, והם הראו לו את זה, וכך התגלה לו שביציאה מביתו תכנן לזרוק את השקית המדובר לפח ולעלות למונית מיד לאחר מכן, אבל מרוב הבהילות הוא שכח, וכך הגיע לשדה תעופה... והיה עליו לשכנע את אנשי הבידוק שאכן כך היה.

וזה דוגמא בשבילנו, לעורר אותנו, שלא נבוא ח"ו לראש השנה בבהילות עם שקית אשפה ח"ו... ועל כן כמה שיותר מהר עלינו להתכונן לקראת ראש השנה, ולהכין את עצמנו כמו שצריך.

('דברי השירה', גליון 304)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

אחרי שסימנו את הלמודים, הרבה אומר לנו: אני רוצה ליסד את 'קפת הצדיקים הצעירים'. כלנו שפשפנו עינים. לא הבנו מה?

חיים וענני מספרים על הרבה 'שמעון הצדיק' וקפת הצדיקים הצעירים

בהתחלה לפי היה קצת כבד עלי. "לתת את הפנס הזה? אני כל כך אוהב אותו..." אבל מיד נזכרתי שהרבה קרא למבצע 'קפת הצדיקים הצעירים', ואמרתי לעצמי: צדיקים מותרים למען אחרים! הבאתי את הפנס ושמתי אותו בתחתית קפת הפרסים, כדי שלא אתחרט.

כשהרבה שמעון נכנס לכיתה וראה את הקפות המלאות, עיניו זלגו דמעות של התרגשות. "אוי, רבוננו של עולם! תראה איזה ילדים צדיקים יש לה!" הוא צעק מרב שמחה.

בסוף אותו יום, נערך לנו שיעור חזרה על המשניות במסכת סכה. יוסי, שהוא ילד שבדרך כלל קשה לו להתרכז והוא ממעט להשתתף, פתאום הצביע. הרבה שאל שאלה קשה על 'סכה המדבבלת', ויוסי נתן תשובה מזוהרה, שהפתיעה את כלם.

והוציא את פנס הליזר שלי!

"נפלא! מדק! ממש תשובה כהלכה!" שמח הרבה, ואז נגש לקפת הפרסים שלנו. הוא אחז בקפה, נגש אל יוסי ואמר לו מקרוב: "יוסי היקר, בזכות המאמץ העצום שלך, אתה מזמן לבחור לה את הפרס הראשון מקפת הצדיקים הצעירים!"

השבוע אני רוצה לספר לכם עוד ממה שקורה לנו בכיתה עם הרבה החדש, הרבה 'שמעון הצדיק'. כל יום יש ארועים בלתי פוסקים, וזה חוץ מהלמוד המיוחד שכלם ממש מרתקים אליו. היה זה השבוע אחרי שסימנו את הלמודים, והרבה אומר לנו: "עכשיו אני רוצה ליסד את 'קפת הצדיקים הצעירים'." כלנו שפשפנו עינים. לא הבנו מה זה 'קפת הצדיקים הצעירים', והרבה הסביר: "אתם יודעים שלכל כיתה יש ארועים ויש זמנים שתלמידים מצטיינים ומגיע להם פרס מיוחד. אז אני רוצה ליסד קפה מיוחדת שבה יהיו כמה דברים. למעשה, אלו יהיו שתי קפות שונות: קפת ממתקים וקפת פרסים. "איה יהיו לנו את כל הדברים בקפות האלה?" שאל הרבה ומיד ענה: "זה אתם! התלמידים תהיו אחראים. כל מי שרוצה יביא מדי פעם ממתקים שאתם תביאו מהבית, כל אחד כפי נדבת לבו. אותו דבר גם עם קפת הפרסים - בטח יש לכם בבית כל מיני פרסים או דברים שקבלתם ואתם ממש לא משתמשים בהם. זה בדיוק הזמן להביא אותם, וזו ההזדמנות להשתמש בהם כדי לעודד תלמידים אחרים בכיתה!"

האמת? הרעיון נשמע לנו קצת משונה בהתחלה. למה שנביא ממתקים מהבית כדי שמישהו אחר יזכה בהם? אבל משהו בהתלהבות הטוהרה של הרבה שמעון עשה לנו חשק אדיר להיות שתפים.

שלומי הביא מחזיק מפתחות נוצץ וחדש

למחרת בבוקר, הכיתה הפכה למוקד רועש. אהרלה, שתמיד יש לו בפיסים ספריות טופי, הוציא חפץ נדיב ושם ב'קפת הממתקים'. שלומי הביא מחזיק מפתחות נוצץ וחדש לגמרי שקבל פעם באיזה פנס והניח ב'קפת הפרסים'.

ואני? כשחפשתי בבית, מצאתי במגרה שלי פנס ליזר קטן ומדליק שקבלתי לפני כמה חודשים ועוד לא פתחתי מהאריזה.

יוסי הציץ פנימה. כלנו עצרנו את הנשימה. הוא הכניס את היד... והוציא את פנס הלייזר שלי! בשניה הראשונה שראיתי את זה, הלב שלי נצבט מעט. אבל אז ראיתי את החיוך על הפנים של יוסי. הוא זרח מאשר. הוא החזיק את הפנס כאלו מצא אוצר אמתי. ברגע הזה, הרגשתי משהו מפליא - השמחה שהרגשתי מזה ששמחתי את חבר שלי, היתה פי אלף יותר טובה מכל פנס שבועולם. פתאום הבנתי שהרבה שמעון לא סתם קרא לזה 'קפת הצדיקים'. כשאנו נותנים משלנו בשמחה, אנחנו באמת הופכים להיות קצת יותר צדיקים.

משהו שהפתיע את כולנו

כמה ימים לאחר מכן, הרבה שמעון הצדיק נעמד מולנו, הביט בקפות המלאות ממתקים ופרסים והסביר לנו משהו שהפתיע את כלנו.

"תלמידים יקרים" הוא אמר בחיוך רחב, "האמת היא שאני לא באמת צריך קפה כדי לתת לכם פרסים. המטרה האמתית של 'קפת הצדיקים' היא שונה לגמרי! אנחנו הולכים להקים פה בפתה ועדה מיוחדת. חברי הוועדה הזו הם אלו שיחליטו ויעניקו פרסים וממתקים - לכל ילד שיעשה מעשה טוב!"

כלנו היינו במתח. מי יהיו חברי הוועדה הזו? ואיך בוחרים אותם? הרבה המשיך ובקש:

"עכשיו כל אחד מכם יקח פתק, ויכתב בו שם של חבר שהוא ממליץ עליו שיהיה בוועדה. אבל שימו לב - אתם חייבים לכתוב במפורש מדוע אתם ממליצים שדוקא החבר הזה יהיה בוועדה!"

אליעזר אמר לי שזה כל כך נכנס לו ללב

מיד התחלנו לחשב ולכתוב. אני, למשל, ידעתי מיד על מי אני הולך להמליץ. כתבתי את השם של חבר שלי, אברימי. ולמה? כי רק לפני כמה ימים אברימי ספר לי בסוד, שהשנה, בחדש אלול, הוא קבל על עצמו החלטה עצומה: לא לדבר דברי גנאי ולשון הרע על אף אחד! אחרי כמה ימים הוא נגש אלי ואמר לי: "תדע לך שזה קשה מאד לשמור על הפה, אבל אני ממש שמח שאני מצליח!" חשבתי בלבי שילד אחד כזה, שמתגבר ככה על עצמו, כדאי מאד להמליץ עליו.

בהפסקה, חבר שלי שימי, פלט בסוד שהוא המליץ על יענקלה. "למה על יענקלה?" שאלתי. שימי הסביר לי: "אני שכן שלו, ואני יודע שממש קשה לו לבוא בזמן לחידור, כי

הוא מתארגן ועושה דברים מאד לאט. אבל כל בקר אני רואה איזה מאמץ גדול הוא משקיע - הוא ממש רץ כל הדרך כדי לא לאחור! ועל זה מגיע לו". אבל ההפתעה הכי גדולה חכתה לי כאשר אליעזר נגש אלי, וספר לי בסוד שהוא המליץ... עלי! "עלי?" שאלתי בתדהמה, "בגלל מה?" ואז אליעזר הזכיר לי משהו שספרתי לו לפני כמה ימים.

ספרתי לו שקבלתי על עצמי - וגם כל המשפחה שלי קבלה על עצמה - לברך את ברכת 'שהכל נהיה בדברו' בכונה גדולה. שתפתי אותו כמה שאבא שלי אמר לי בבית: "צריך להתבונן במלות הברכה. כל מלה ומלה היא

ממש אמונה שלמה! אנחנו בעצם מכריזים שכל מה שקורה בעולם, ממש הכל, נעשה על ידי השם יתברך - הכל נהיה בדברו." אליעזר אמר לי שזה כל כך נכנס לו ללב, שהוא מיד ידע שהוא חייב להמליץ עלי לוועדה. הרגשתי התרגשות בלב. פתאום הבנתי שהרבה 'שמעון הצדיק' עשה פה משהו עצום. הוא לא רק הקים ועדה של פרסים, הוא בעצם גרם לכלנו להסתכל בעין טובה על החברים שלנו, ולחפש את הדברים והמדות הכי נפלאות שיש בכל אחד ואחד בפתה! בשבועות הבאים נספר לכם אי"ה מה היה עוד בכתיבתנו עם הרבה 'שמעון הצדיק'.

תשובות לגליון פרשת שופטים:

"שעל ידי שמירת הלשון כדיו, זוכה האדם לקדש

את כח הדבור שלו, ואז תורתו ותפלתו יתקבל למעלה."

הזוכה בפרס 'מצלמה מדפסה'

דוד הורביץ בית שמש

ימי הרחמים והסליחות

ניצוצות ופנינים
לקרבת אלוהים

**אנחנו עומדים על פתח יום הדין,
וקשה לנו לדעת במה להתחיל.**

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א

בפיף ובִּלְבָב לַעֲשֹׂתוֹ (ז)

אנחנו ניצבים על פתח יום הדין, וקשה לנו לדעת במה להתחיל. הרי אנחנו לקויים מכל עבר ומכל פינה.

שמעתי ממרן רבי ניסים קרליץ זצ"ל שאמר: הרי יש חידוש נורא של רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שהעבירות הקלות הן החטא החמור יותר, משום שקל לבן אדם לפרוש מהן, והוא לא פורש. בשלמא דבר שיש עליו יצר הרע גדול - קשה יותר לפרוש ממנו, אבל דבר קל שלא פורשים ממנו - זה גובל במרידה ופריקת עול מלכות שמים. אם כך, נתחיל את העבודה דווקא עם הדברים הקלים יותר. כל אחד יקח כמה דברים קלים ויתחיל להתחזק בהם. אבל להתחיל!

מרן ראש הישיבה רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל אמר לי פעם: "רוב עבודת ה' של בן תורה היא בפה. לפיכך יש להשקיע את עיקר המאמצים להתחזק בכל מה שנוגע לפה. הן בחלק של 'לא תעשה' - לא לדבר מה שלא צריך, לשון הרע, מחלוקת ודיבורים בבית המדרש, והן בחלק של 'קום ועשה' - שזה בעיקר תלמוד תורה ותפילה. הדברים שתלויים בפה מקיפים את רוב חלקי החיים ובהם יש להשקיע את עיקר המאמצים, גם בזה כדאי להתחיל עם הדברים הקלים, וכך להמשיך הלאה

(מתוך 'נאה דורש' דברים - בהוצאת 'יפה נוף')

**דומה הדבר למכשיר הנקרא 'נגן'. לפעמים
הוא מסתבך ואינו פועל כראוי**

הגאון רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א

ואתה תשוב וְשִׁמְעֶתָ בְּקוֹל ה' (ז)

התשובה היא כמו "אתחול" מחדש של האדם. דומה הדבר למכשיר הנקרא 'נגן'. לפעמים הוא מסתבך ואינו פועל כראוי. לצורך זה יש בו כפתור "ריסט" שבאמצעותו אפשר לשחזר הגדרות-יצרן מחדש. הבעיה היא, שבאופן זה נאלץ האדם לוותר על כל התכולה שבנגן. כך גם במחשב - לפעמים הוא מתאמץ ומסתבך מרוב השינויים, הניסויים והפעולות המשתנות שנעשו בו, עד שהוא מתעייף ואין לו כוח להמשיך. מה עושים? משחזרים אותו, שיהיה כבתחילת יצירתו. אומנם לפני השחזור הוא צועק בקול: "דע לך, על ידי השחזור אתה מוחק את כל המידע, הן לטוב הן למוטב!" אך כשאדם רואה שאין לו ברירה, הוא מסכים, וכך המחשב מתחיל חיים חדשים. כך פירש הרבי רבי מנדל'ע (בפרשת עקב) על הפסוק בקהלת (ז): "אשר עשה האלוקים את האדם ישר, והמה ביקשו חשבונות רבים". תוך כדי סיבוכי חייו אין האדם מסכים להתחיל חיים חדשים לגמרי, כי קשה לו לוותר על כל הטוב שבו. האדם לא מסכים "להשתחזר", כדי שלא יאבד את כל ה'מידע' שיש בו, אבל הקב"ה הכין כפתור שחזור בכל נפש, והוא "תשובה" שהיא דבר קל מאוד, כמו במשל: כאשר המחשב נתקע, בתחילה מבקשים מכמה מומחים לתקן אותו. אם המומחים מודיעים שאין בכוחם לעזור ואין ברירה כי אם 'לאתחל' את המחשב, שוב אין האדם זקוק לשום מומחה, הוא יכול ללחוץ בעצמו על כפתור השחזור. הבעיה היא, שאין אדם מוכן להתבטל לגמרי, כאילו לא עשה דבר טוב מימיו, אך צריך לדעת שזו מהות התשובה - להתבטל בביטול גמור, ואז יזכה להתחדש כאדם חדש לגמרי (מתוך 'נאה דורש' דברים - בהוצאת 'יפה נוף')